

Fundusze Europejskie:
Badania opinii

Badanie opinii mieszkańców Małopolski 2025

Gospodarka o obiegu zamkniętym – postawy ekologiczne

**Badanie opinii mieszkańców
Małopolski 2025**

**Gospodarka
o obiegu zamkniętym
– postawy ekologiczne**

Kraków 2026

Autorzy opracowania: Barbara Surmacz

Realizacja badania
techniką CATI
(wspomagany komputerowo
wywiad telefoniczny):

Grupa BST Sp. z o.o.,
ul. Mieczków 12, 40-748 Katowice

Wydawca:

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

ISBN:

978-83-67243-98-8

Egzemplarz bezpłatny. Przy publikowaniu danych z opracowania
prosimy o podawanie źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z programu
Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027.

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

SPIS TREŚCI

UWAGI METODOLOGICZNE	4
Cel i zakres badania	4
Technika badawcza	4
Próba badawcza	5
KLUCZOWE WNIOSKI	7
ZNAJOMOŚĆ POJĘCIA GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM (GOZ)	8
SKOJARZENIA Z GOSPODARKĄ O OBIEGU ZAMKNIĘTYM	11
ZMIANY W CODZIENNYCH NAWYKACH W TROSCE O WSPIERANIE GOZ	12
STOSUNEK DO OBOWIĄZKU SEGREGACJI ODPADÓW	17
NAWYKI KONSUMENCKIE MAŁOPOLAN	19
ZACHOWANIA KONSUMENCKIE W OBLCZU TROSKI O ŚRODOWISKO	24
CZYNNIKI UŁATWIAJĄCE WDRAŻANIE ZASAD GOZ	30
PRODUKTY „Z DRUGIEJ RĘKI” POPULARNE WŚRÓD MAŁOPOLAN	34
SPIS MAP	39
SPIS TABEL	39
SPIS WYKRESÓW	40

UWAGI METODOLOGICZNE

Cel i zakres badania

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM (W SKRÓCIE GOZ) STANOWI SWOISTY MODEL ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO, KTÓRY MA NA CELU MINIMALIZACJĘ ZUŻYCIA SUROWCÓW, POWSTAWANIA ODPADÓW I MAKSYMALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZEZ CAŁY ICH CYKL ŻYCIA. POLEGA NA PONOWNYM UŻYCIU, NAPRAWIE, DZIELENIU SIĘ, ODNAWIANIU I RECYKLINGU ISTNIEJĄCYCH MATERIAŁÓW I PRODUKTÓW TAK DŁUGO, JAK TO MOŻLIWE. JEJ CELEM JEST ZMNIEJSZENIE EMISJI GAZÓW CIĘPLARNIANYCH I POZIOMU WYKORZYSTANIA ENERGII. TWORZY ONA ZAMKNIĘTE PĘTLE PROCESÓW, W KTÓRYCH POWSTAJĄCE ODPADY TRAKTOWANE SĄ JAKO SUROWCE W KOLEJNYCH FAZACH PRODUKCJI. ŻWANA JEST INACZĘJ GOSPODARKĄ CYRKULARNĄ.

Głównym celem badania opinii Małopolan, przeprowadzonego **na przełomie lipca i sierpnia 2025 roku**, było pozyskanie informacji na temat świadomości Małopolan w zakresie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wdrażania przez nich ekologicznych nawyków konsumenckich. Skupiono uwagę m.in. na takich aspektach, jak:

- znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym” oraz kluczowe skojarzenia z nią związane,
- codzienne nawyki praktykowane w celu wspierania środowiska,
- nastawienie do występującego obecnie obowiązku segregacji odpadów,
- pozytywne i negatywne postawy konsumenckie,
- identyfikacja czynników determinujących bardziej efektywne wdrażanie zasad GOZ,
- skłonności do korzystania z produktów z tzw. „drugiej ręki”.

Wyniki przeprowadzonych analiz posłużą ocenie prowadzonych polityk publicznych, w tym polityki ekologicznej i ochrony środowiska, oraz będą przydatne w identyfikacji punktowych obszarów interwencji polityki regionalnej. Jednym z celów szczegółowych badania jest przedstawienie zróżnicowania opinii Małopolan w przekroju na podregion zamieszkania (tj. przeprowadzenie analizy z uwzględnieniem poziomu NUTS-3). Dzięki temu badanie stanowi istotną wskazówkę do określenia kluczowych wyzwań stojących przed polityką rozwoju w przekroju terytorialnym.

Technika badawcza

W ramach badania opinii przeprowadzono z mieszkańcami województwa małopolskiego łącznie **2418 wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo** – technika badawcza CATI (n=2418).

Zasięg przestrzenny badania objął teren całego województwa małopolskiego, z uwzględnieniem wszystkich 6 podregionów, zgodnie z delimitacją przyjętą przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), tj.:

- podregion **miasto Kraków**,

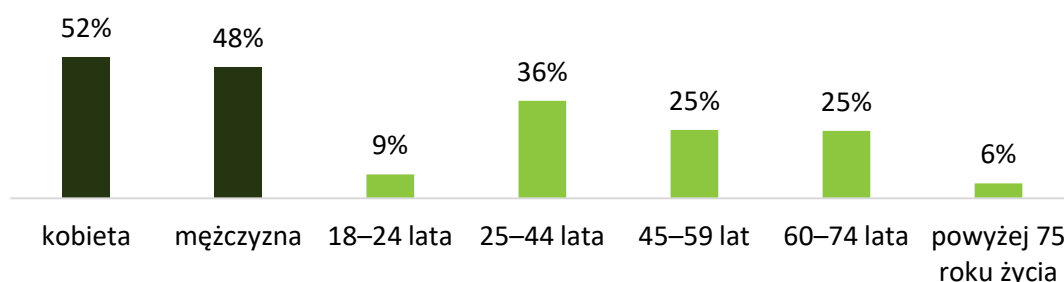
- podregion **krakowski** (powiaty: bocheński, krakowski, miechowski, myślenicki, proszowicki, wielicki),
- podregion **nowosądecki** (powiaty: gorlicki, limanowski, nowosądecki, miasto Nowy Sącz),
- podregion **nowotarski** (powiaty: nowotarski, suski, tatrzański),
- podregion **oświęcimski** (powiaty: chrzanowski, olkuski, oświęcimski, wadowicki),
- podregion **tarnowski** (powiaty: brzeski, dąbrowski, tarnowski, miasto Tarnów).

W każdym z wymienionych powyżej obszarów terytorialnych wielkość próby badawczej wyniosła **co najmniej 400 respondentów**. Dobór próby badawczej został dokonany na podstawie zarówno operatu telefonów stacjonarnych (25%), jak i telefonów komórkowych (75%) i miał charakter doboru losowego warstwowego.

Próba badawcza

W badaniu ankietowym wzięło udział **2418 mieszkańców Małopolski** powyżej 18. roku życia. W przekroju na płeć, większy odsetek ankietowanych stanowiły kobiety – 52%. Pod względem wieku najlichnieszą grupę reprezentowali Małopolanie w wieku 25–44 lat (36%) oraz seniorzy powyżej 60. roku życia (łącznie 31%).

Wykres 1. Badani Małopolanie w przekroju na płeć i wiek (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

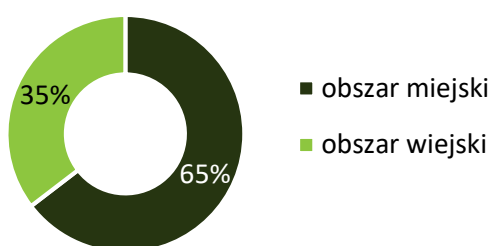
Największa grupa respondentów zadeklarowała wykształcenie średnie – łącznie 45%, z czego połowa ukończyła technikum, a połowa liceum. Na drugim miejscu byli respondenci w wykształceniu wyższym (30%). Aż połowa respondentów pracuje najemnie, a ponad 1/5 to niepracujący emeryci/renciści. Co dziesiąty ankietowany prowadzi własną działalność gospodarczą.

Wykres 2. Badani Małopolanie w przekroju na wykształcenie i status zawodowy¹ (n=2418)²

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 3. Badani Małopolanie w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (n=2418)

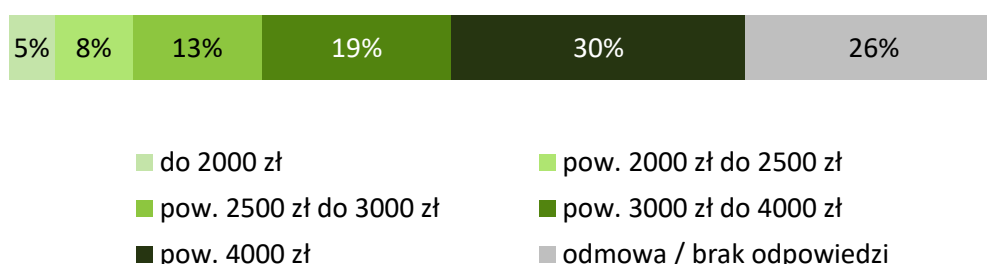

Respondentów z obszarów miejskich uczestniczących w badaniu było aż o 30 p.p. więcej niż mieszkańców obszarów wiejskich.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ponad 1/4 respondentów nie zgodziła się na ujawnienie średniego miesięcznego dochodu netto („na rękę”) z ostatnich 3 miesięcy w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym. Niemal połowa ankietowanych otrzymuje tak zdefiniowany dochód w wysokości powyżej 3000 zł.

Wykres 4. Badani Małopolanie w przekroju na uzyskiwany dochód netto (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

¹ Do kategorii „inne” należy zaliczyć grupy zawodowe, których odsetek w przeprowadzonym badaniu wyniósł poniżej 5%, tj.: osoby bezrobotne (3%), pracujący emeryci/renciści (4%), osoby uczące się i pracujące jednocześnie (3%), osoby na urlopie macierzyńskim/wychowawczym/rodzicielskim (1%) oraz osoby prowadzące gospodarstwo rolne (1%).

² Liczba osób z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym wyniosła 115 i z uwagi na temat przewodni analizy, również była brana pod uwagę w analizach w przekroju na wykształcenie.

KLUCZOWE WNIOSKI

Znajomość i skojarzenia z gospodarką o obiegu zamkniętym:

- Ponad połowa badanych nie słyszała o gospodarce o obiegu zamkniętym (51%). Wśród pozostałych nieznacznie więcej respondentów wskazało, że co prawda słyszało o takim pojęciu, ale nie wie czym jest i na czym polega (25%).
- Pojęcie gospodarki o obiegu zamkniętym jest znane i zrozumiałe dla 24% badanych Małopolan.
- Najczęstszym skojarzeniem ankietowanych z GOZ są kwestie związane z recyklingiem odpadów – 41%. Jednocześnie ponad 1/4 ankietowanych nie potrafiła wskazać jednoznacznego skojarzenia, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć” bądź „z niczym mi się nie kojarzy”.
- W czołowej trójce skojarzeń znalazły się także: naprawa i ponowne użycie produktów oraz przeciwdziałanie marnowaniu żywności – oba po około 21%. Niemal 1/5 badanych kojarzy gospodarkę o obiegu zamkniętym także z odnawialnymi źródłami energii.

Codziennie nawyki w trosce o środowisko:

- Większość z badanych Małopolan co prawda nie wie, czym jest właściwie gospodarka o obiegu zamkniętym i na czym polega, ale jednocześnie znaczna część mniej lub bardziej świadomie wdraża na co dzień zasady z nią związane.
- W czołowej trójce nawyków ekologicznych badanych Małopolan znalazły się: segregacja odpadów (84%), niemarnotrawienie żywności (78%), oszczędzanie energii i wody (77%).
- Wysoko w zestawieniu znalazł się recykling baterii oraz naprawianie zamiast wyrzucania (oba po 68%). Nieznacznie mniejszy odsetek stara się ograniczać także na co dzień użytkowanie produktów jednorazowych (67%).

Stosunek do obowiązku segregacji odpadów:

- Łącznie 88% badanych mieszkańców popiera konieczność obowiązku segregacji odpadów, w tym 2/3 w sposób zdecydowany.
- Jedynie marginalny odsetek badanych (2%) ma przekonanie, że segregacja odpadów stwarza dodatkowe trudności i nie ma wpływu na stan środowiska.

Nawyki i zachowania konsumenckie:

- W świetle wyników: 79% badanych mieszkańców chodzi z torbą wielokrotnego użytku na zakupy, 73% nie wyrzuca pozostałości żywności, a przetwarza je lub przekazuje innym, 72% badanych mieszkańców ogranicza zużycie plastikowych opakowań.
- Znacznie dalej za podium, z wynikiem 49%, znalazła się deklaracja o wyborze ekologicznego transportu.
- Nawyki negatywne wskazywane były przez badanych zdecydowanie rzadziej. Około 4 na 10 badanych przyznaje się, że często nie ma czasu lub chęci na szukanie miejsc do naprawy produktów. Podobnie sytuacja wygląda z zakupem zbędnych produktów lub produktów „na zapas”.
- Aż 3/4 badanych Małopolan chciałoby, aby producenci / sieci handlowe pomagały w sprzedaży lub wymianie rzeczy używanych oraz wolałoby, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować.
- Jednocześnie 7 na 10 ankietowanych jest zdania, że produkty ekologiczne są zbyt drogie.

- Około 2/3 badanych mieszkańców byłoby skłonnych zrezygnować z produktu, jeśli dowiedziałoby się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko.

Czynniki ułatwiające wdrażanie zasad GOZ:

- Dla niemal połowy badanych mieszkańców kluczowe znaczenie dla bardziej efektywnego wdrażania zasad GOZ ma: większa liczba punktów zbiórki odpadów (np. do odbioru elektrośmieci czy odzieży) oraz programy motywacyjne dla mieszkańców (np. zniżki za segregację).
- Około 4 na 10 ankietowanych dostrzega także potrzebę zapewnienia lepszej infrastruktury do segregacji i recyklingu.
- Co trzeci badany Małopolanin postuluje o zwiększenie zakresu edukacji na temat gospodarki o obiegu zamkniętym w szkołach i mediach.

Produkty „z drugiej ręki” popularne wśród Małopolan:

- Małopolanie dość chętnie korzystają z używanych wcześniej przez kogoś produktów, największą popularnością cieszą się: odzież (71%), książki (69%) oraz samochód (66%) – korzystają z nich „czasem” lub „często”.
- Ponad połowa ankietowanych deklaruje także korzystanie „czasem” lub „często” z używanych przez kogoś wcześniej artykułów AGD i RTV (52%) oraz roweru (51%).
- Największy odsetek deklaracji „nie korzystam i nie zamierzam korzystać” dotyczy zabawek (31%), telefonów komórkowych (29%), komputerów i tabletów oraz sprzętu sportowego (oba po 26%).

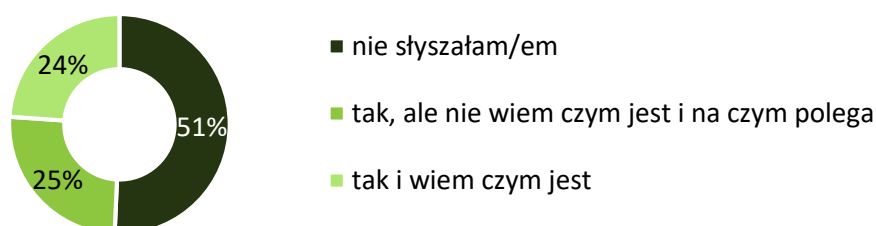
ZNAJOMOŚĆ POJĘCIA GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM (GOZ)

Na wstępie badani Małopolanie zostali zapytani, czy kiedykolwiek słyszeli o pojęciu „gospodarka o obiegu zamkniętym” (w skrócie GOZ). Wyniki przedstawiają się niezbyt optymistycznie:

- **respondenci byli mocno podzielnii co do odpowiedzi, z lekką przewagą tych, którzy nie słyszeli o gospodarce o obiegu zamkniętym wcale (51% vs. 49%).**

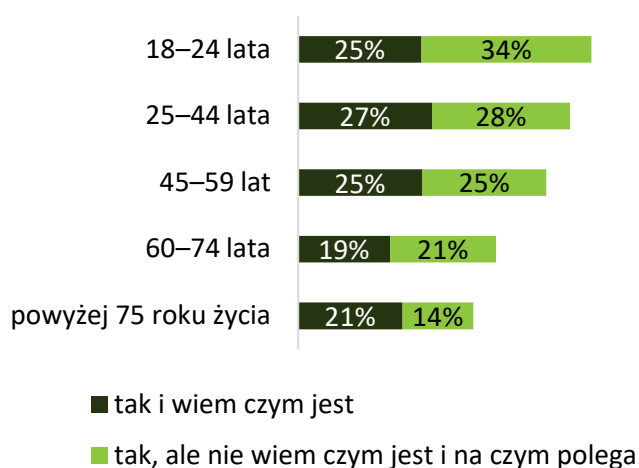
Wśród pozostałych nieznacznie więcej respondentów wskazało, że co prawda słyszało o takim pojęciu, ale nie wie czym jest i na czym polega (25%). **Pojęcie gospodarki o obiegu zamkniętym jest znane i zrozumiałe dla 24% badanych Małopolan.**

Wykres 5. Czy słyszał(a) Pan(i) o pojęciu gospodarka o obiegu zamkniętym (w skrócie GOZ)?
(n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

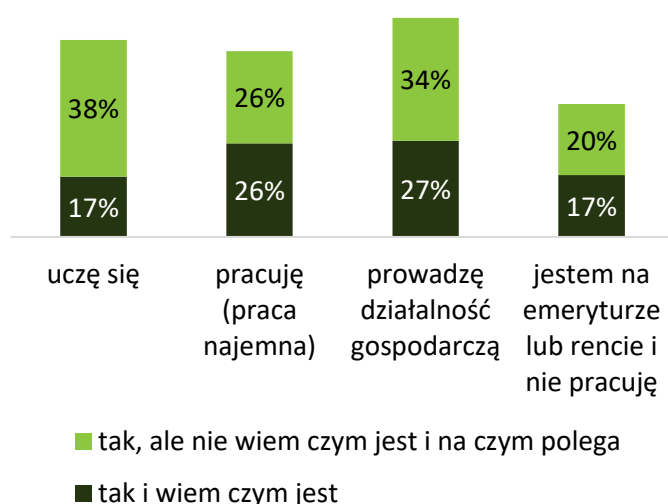
Wykres 6. Znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a wiek (n=2418)

Świadomość istnienia terminu „gospodarka o obiegu zamkniętym” **spada wraz z wiekiem** – niemal 6 na 10 respondentów z najmłodszej grupy wiekowej zadeklarowało, że słyszało o tym pojęciu, z czego 1/4 jednocześnie wie czym jest i na czym polega. Dla porównania wśród seniorów z najstarszej grupy wiekowej łączny odsetek wskazań „tak” wyniósł tylko 35%.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 7. Znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a status zawodowy (n=2418)

Stosunkowo dobrą świadomością odnośnie do funkcjonowania „gospodarki o obiegu zamkniętym” na tle pozostałych grup cechują się **osoby prowadzące działalność gospodarczą** – ponad 6 na 10 z nich słyszało o tym pojęciu, a 27% wie, czym jest i na czym polega. Nie zmienia to jednak faktu, że w perspektywie ogólnej nadal jest to wynik niski i zmusza do refleksji **nad potrzebą zwiększenia działań edukacyjnych wśród przedsiębiorców**.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W świetle wyników wykształcenie nie do końca ma znaczenie jeśli chodzi o wiedzę na temat tego, czym jest gospodarka o obiegu zamkniętym – najwięcej wskazań twierdzących dotyczyło co prawda respondentów z wykształceniem wyższym (28%), niemniej jednak ankietowani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym uzyskali wynik bardzo zbliżony. Zdecydowanie **najmniejszą wiedzę w tym zakresie mają Małopolanie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – zaledwie 15% wskazań „tak i wiem czym jest”**.

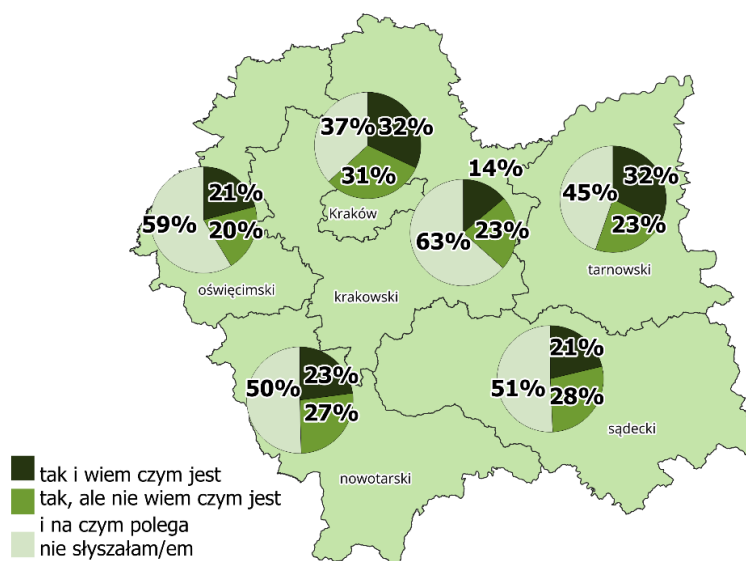
Tabela 1. Czy słyszał(a) Pan(i) o pojęciu „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)

	TAK I WIEM CZYM JEST	TAK, ALE NIE WIEM CZYM JEST I NA CZYM POLEGA	NIE SŁYSZAŁAM/EM
kobieta	24%	24%	52%
mężczyzna	24%	27%	49%
18–24 lata	25%	34%	41%
25–44 lata	27%	28%	45%
45–59 lat	25%	25%	50%
60–74 lata	19%	21%	60%
powyżej 75. roku życia	21%	14%	65%
obszar miejski	24%	26%	50%
obszar wiejski	25%	24%	51%
uczę się	17%	38%	45%
pracuję (praca najemna)	26%	26%	49%
prowadzę działalność gospodarczą	27%	34%	39%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	17%	20%	63%
podstawowe lub gimnazjalne	27%	17%	57%
zasadnicze zawodowe	15%	23%	62%
średnie (technikum) lub policealne	26%	27%	47%
średnie (liceum) lub policealne	23%	28%	50%
wyższe	28%	26%	46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju terytorialnym **największą świadomością w tym zakresie charakteryzują się respondenci z Krakowa** – łącznie ponad 6 na 10 z nich słyszała o tym pojęciu, a niemal 1/3 wie czym jest i na czym polega. Dla porównania niemal 2/3 mieszkańców podregionu krakowskiego nawet nie ma świadomości, że takie pojęcie funkcjonuje.

Mapa 1. Znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a podregion zamieszkania (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

SKOJARZENIA Z GOSPODARKĄ O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

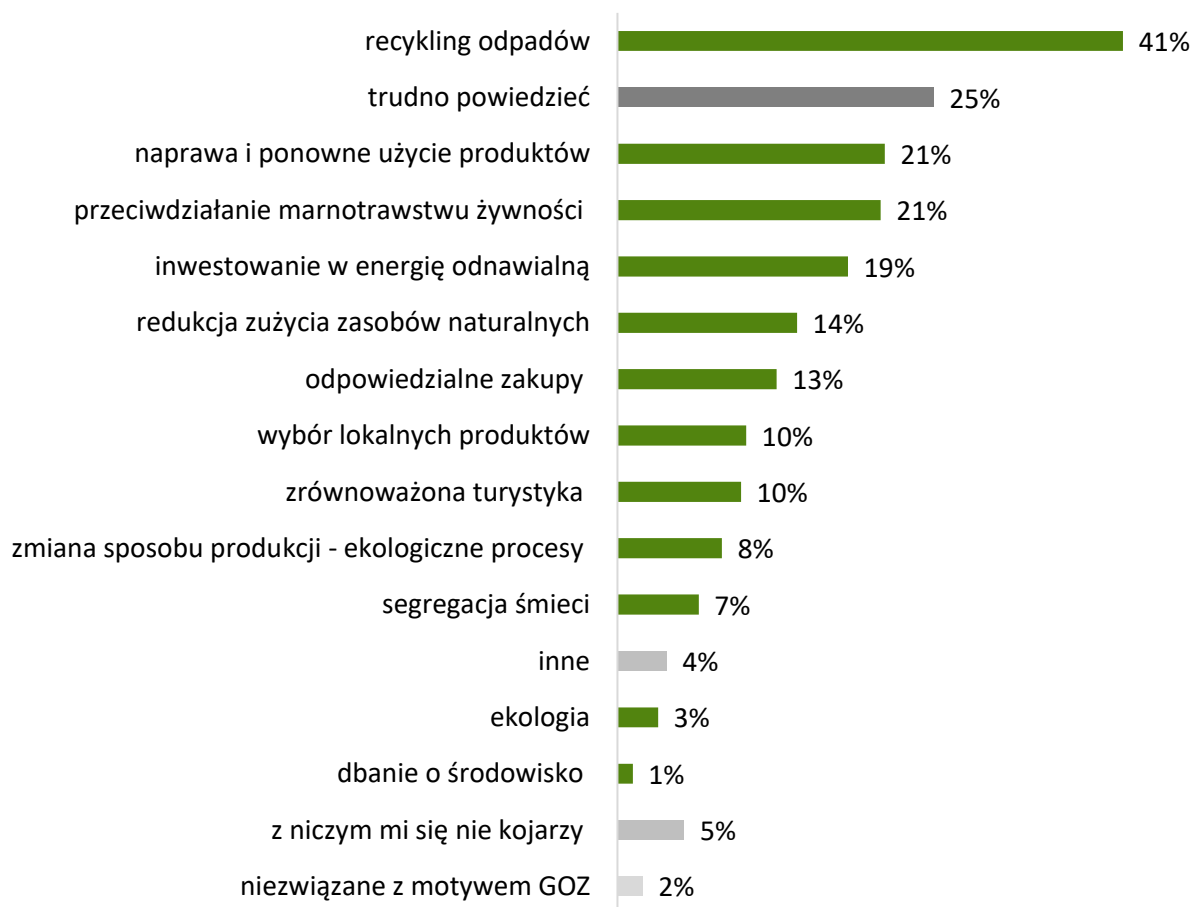
W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o wskazanie – na zasadzie spontanicznych skojarzeń – z czym kojarzy im się pojęcie „gospodarka o obiegu zamkniętym”. Jak przedstawiają się wyniki?

- **Najczęstszym skojarzeniem badanych Małopolan były kwestie związane z recyklingiem odpadów – 41%. Jednocześnie ponad 1/4 ankieterowanych nie potrafiła wskazać jednoznacznego skojarzenia z gospodarką o obiegu zamkniętym, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć” bądź „z niczym mi się nie kojarzy”.**

W czołowej trójce skojarzeń znalazły się także: „naprawa i ponowne użycie produktów” oraz „przeciwdziałanie marnowaniu żywności” – oba po około 21%. Niemal 1/5 badanych kojarzy gospodarkę o obiegu zamkniętym także z „odnawialnymi źródłami energii”. Szczegółowe zestawienie zagregowanych grup skojarzeń zawiera Wykres 8.

Wykres 8. Jakie działania według Pana(i) w największym stopniu kojarzą się Panu(i) z gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ)? (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

ZMIANY W CODZIENNYCH NAWYKACH W TROSCE O WSPIERANIE GOZ

Następnie respondentom wskazano kilka przykładów codziennych nawyków, dzięki którym możliwe jest wsparcie działań ekologicznych, z prośbą o odpowiedź, czy aktualnie je wdrażają. Największą popularnością cieszyły się następujące aspekty:

- **84%** badanych mieszkańców segreguje regularnie odpady,
- **78%** badanych mieszkańców stara się nie marnotrawić żywności,
- **77%** badanych mieszkańców oszczędza zarówno energię, jak i wodę.

W świetle danych nasuwa się zatem wniosek, że większość badanych Małopolan co prawda nie wie, czym jest właściwie gospodarka o obiegu zamkniętym i na czym polega, ale jednocześnie znaczna część mieszkańców mniej lub bardziej świadomie wdraża na co dzień zasady z nią związane.

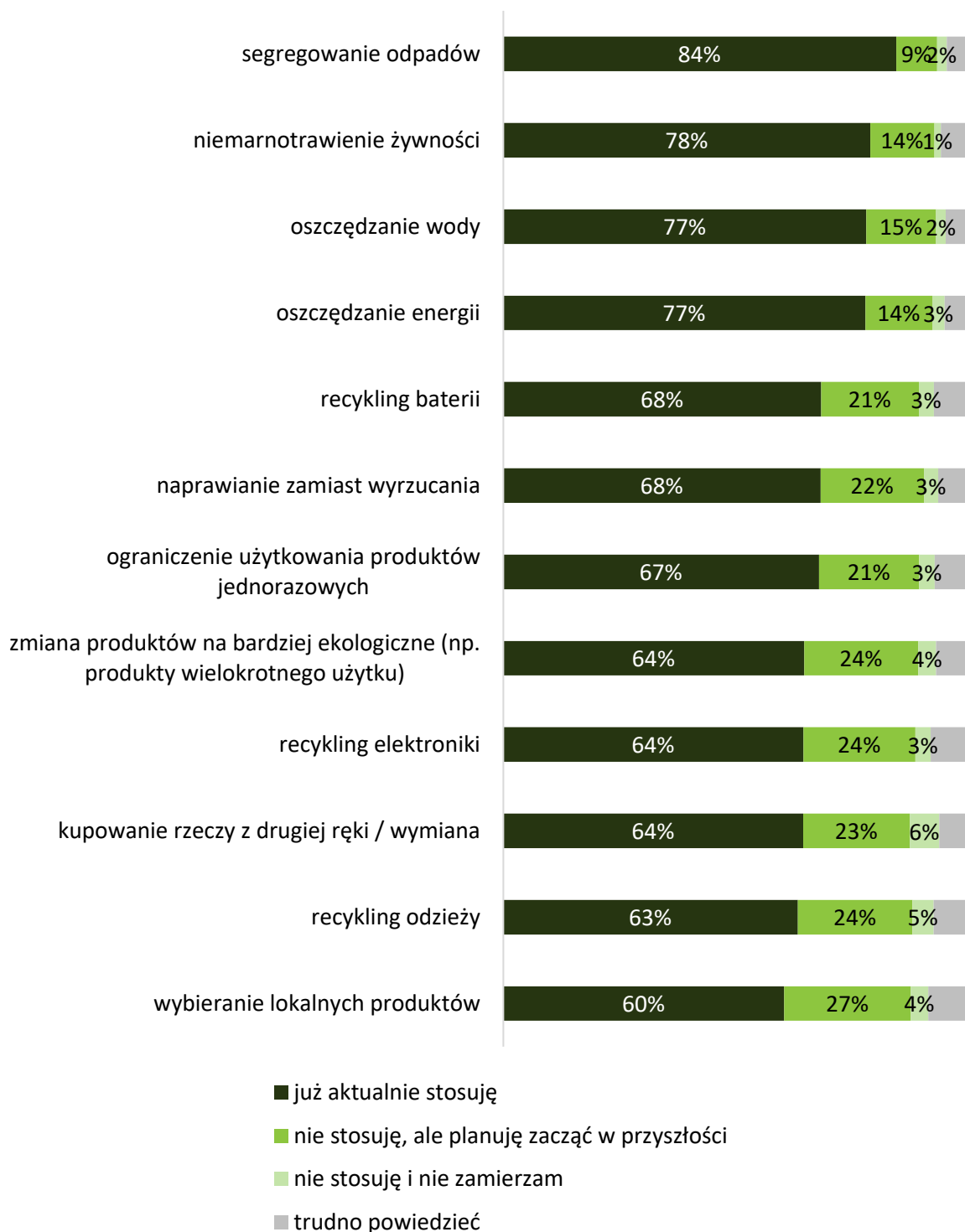
Jednocześnie mając na uwadze powyższą czołową trójkę codziennych nawyków stosowanych przez badanych Małopolan, należy mieć na uwadze, że segregacja odpadów jest obecnie obowiązkiem ustawowym, a zarówno kwestie niemarnotrawienia żywności, jak i oszczędzania energii i wody mogą być w równym stopniu podyktowane względami finansowymi i motywacją do zaoszczędzenia pieniędzy w gospodarstwie domowym.

Pozytywny jest fakt, że wysoko w zestawieniu znalazł się **recykling baterii oraz naprawianie zamiast wyrzucania (oba po 68%)**. Nieznacznie mniejszy odsetek stara się ograniczać także na co dzień użytkowanie produktów jednorazowych (67%).

Co najmniej 6 na 10 ankietowanych wskazuje również na recykling elektroniki (64%) i odzieży (63%), kupowanie rzeczy z drugiej ręki (64%) czy wybieranie lokalnych produktów (60%).

W pozytywnym świetle stawia mieszkańców regionu fakt, że we wszystkich przypadkach deklaracja o tym, że aktualnie niestosowane działania planowane są do wdrożenia w przyszłości w sposób znaczący przewyższała wskazanie „nie stosuję i nie zamierzam”.

Wykres 9. Proszę wskazać, czy i jakie zmiany w Pana(i) codziennych nawykach stosuje Pan(i), aby wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W ramach wskazań o charakterze „inne” ze strony ankietowanych padały takie działania i codzienne nawyki na rzecz ochrony środowiska, jak:

- ✓ magazynowanie deszczówki,
- ✓ rozwiązania fotowoltaiczne,
- ✓ powtórne wykorzystanie materiałów budowlanych,

- ✓ wybór roweru zamiast samochodu na bliższe trasy,
- ✓ kompostownik,
- ✓ robienie mebli ogrodowych z palet,
- ✓ przejście na wegetarianizm,
- ✓ wymienianie się rzeczami ze znajomymi, jeśli nie są już komuś potrzebne,
- ✓ naprawianie rzeczy samemu zamiast wyrzucania, np. cerowanie, przyszywanie guzików,
- ✓ odnawianie startych mebli,
- ✓ uprawa żywności na własne potrzeby bez nawozów sztucznych, sadzenie drzew.

**Tabela 2. Najczęściej wdrażane codzienne nawyki ekologiczne
a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)**

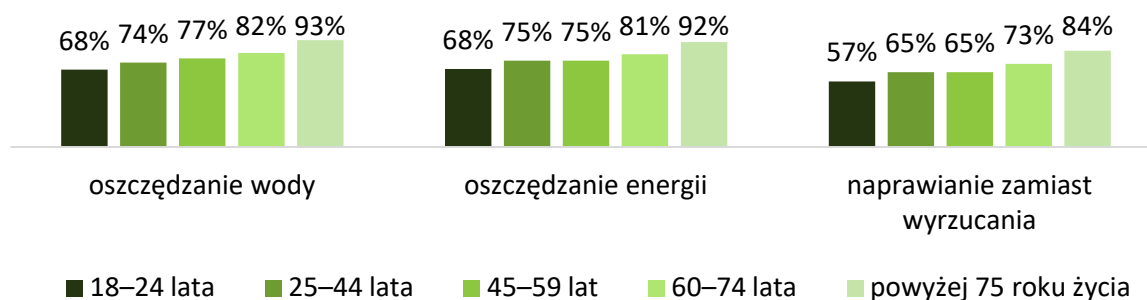
	SEGREGOWANIE ODPADÓW	NIEMARNOWANIE ŻYWNOSCI	OSZCZĘDZANIE WODY	OSZCZĘDZANIE ENERGII	NAPRAWIANIE ZAMIAST WYRZUCANIA
kobieta	84%	81%	79%	79%	68%
mężczyzna	83%	75%	75%	75%	67%
18–24 lata	79%	72%	68%	68%	57%
25–44 lata	84%	76%	74%	75%	65%
45–59 lat	83%	77%	77%	75%	65%
60–74 lata	84%	83%	82%	81%	73%
powyżej 75. roku życia	90%	89%	93%	92%	84%
obszar miejski	82%	76%	76%	77%	64%
obszar wiejski	87%	81%	79%	77%	74%
uczę się	81%	74%	70%	70%	54%
pracuję (praca najemna)	84%	76%	74%	75%	66%
prowadzę działalność gospodarczą	85%	81%	79%	79%	68%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	85%	82%	84%	83%	73%
podstawowe lub gimnazjalne	79%	77%	73%	74%	65%
zasadnicze zawodowe	70%	61%	62%	60%	57%
średnie (technikum) lub policealne	87%	83%	83%	83%	71%
średnie (liceum) lub policealne	84%	78%	74%	75%	63%
wyższe	90%	86%	86%	86%	75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

➤ **Seniorzy z najstarszej grupy wiekowej (75+) przodują w zakresie niemal wszystkich aspektów związanych z wdrażaniem na co dzień zasad gospodarki o obiegu zamkniętym.**

Największe różnice pomiędzy nimi a Małopolanami w wieku 18–24 lat odnotowano w przypadku oszczędzania wody i energii (różnica odpowiednio 26 p.p. i 24 p.p.) oraz nawyku naprawiania zamiast wyrzucania – różnica aż 27 p.p.

Wykres 10. Wdrażanie wybranych nawyków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym a wiek (n=2418)

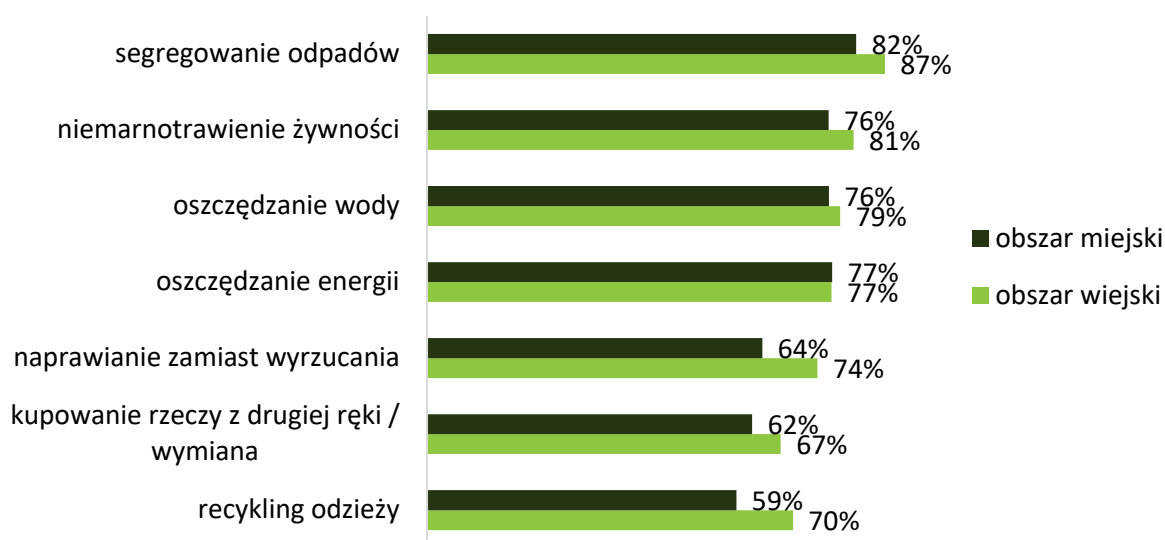
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nasuwa się pytanie, na ile tak wysokie wyniki wśród najstarszej grupy ankietowanych wynikają ze świadomości ekologicznej w tym zakresie, a na ile z konieczności oszczędności i racjonalizacji własnych zasobów.

Kobiety nieco częściej niż mężczyźni starają się wdrażać codzienne nawyki ekologiczne – szczególnie w zakresie niemarnotrawienia żywności (różnica 6 p.p.) oraz recyklingu odzieży (8 p.p.).

➤ **Mieszkańcy obszarów wiejskich chętniej niż mieszkańcy miast wdrażają zasady gospodarki o obiegu zamkniętym – zwłaszcza w zakresie naprawiania zamiast wyrzucania i recyklingu odzieży (różnice powyżej 10 p.p.).**

Wykres 11. Wdrażanie codziennych nawyków w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym a obszar zamieszkania (n=2418)

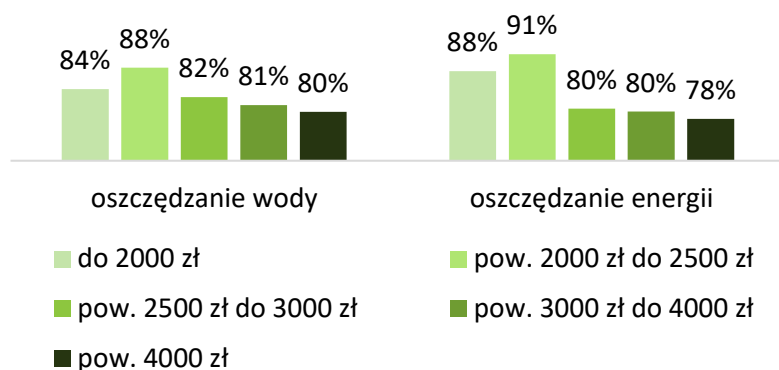
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

➤ **Ankietowani z wykształceniem wyższym wyróżniają się w zakresie wdrażania nawyków ekologicznych – ponad 20 p.p. różnicy pomiędzy nimi a osobami z wykształceniem zasadniczym zawodowym w wielu kategoriach.**

W obliczu ustawowego obowiązku segregacji odpadów niepokoi fakt, że jedynie 7 na 10 badanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym deklaruje wdrażanie tego nawyku w praktyce.

Czy osiągnięty przez Małopolan dochód ma wpływ na wdrażanie codziennych nawyków w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym? Okazuje się, że w przypadku wielu kategorii wpływ ten jest widoczny.

Wykres 12. Średni miesięczny dochód netto ankietowanych a oszczędzanie wody i energii (n=2418)

Nie jest zaskoczeniem fakt, że z powodów ekonomicznych im niższy dochód netto, tym większa skłonność do oszczędzania zarówno wody, jak i energii.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Tabela 3. Średni miesięczny dochód netto ankietowanych a wybrane nawyki ekologiczne (n=2418)

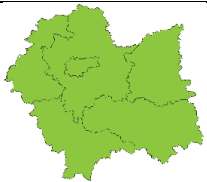
	NIEMARNOTRAWIENIE ŻYWNOSCI	KUPOWANIE RZECZY Z DRUGIEJ RĘKI / WYMIANA
do 2000 zł	85%	74%
pow. 2000 zł do 2500 zł	91%	73%
pow. 2500 zł do 3000 zł	82%	62%
pow. 3000 zł do 4000 zł	79%	65%
pow. 4000 zł	80%	62%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

- **Ankietowani z podregionu nowosądeckiego nie przykładają się do wdrażania nawyków ekologicznych – niepokoi zwłaszcza fakt, że tylko połowa z nich deklaruje codzienną segregację śmieci (vs. około 9 na 10 ankietowanych z pozostałej części regionu).**

Respondenci z Krakowa częściej niż pozostali oszczędzają wodę i energię (odpowiednio 88% i 92%) oraz starają się nie marnować żywności (90%). Z kolei mieszkańcy podregionu tarnowskiego częściej prowadzą codzienną segregację śmieci (95%), naprawiają rzeczy, zamiast je wyrzucać (78%) oraz stosują recykling odzieży (76%).

Tabela 4. Wdrażanie codziennych nawyków w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym a podregion zamieszkania (n=2418)

	SEGREGOWANIE ODPADÓW	NIEMARNOWANIE ŻYWNOSCI	OSZCZĘDZANIE WODY	OSZCZĘDZANIE ENERGII	NAPRAWIANIE ZAMIAST WYRZUCANIA
podregion krakowski	86%	80%	84%	85%	74%
miasto Kraków	94%	90%	88%	92%	66%

	SEGREGOWANIE ODPADÓW	NIEMARNOWANIE ŻYWNOSCI	OSZCZĘDZANIE WODY	OSZCZĘDZANIE ENERGII	NAPRAWIANIE ZAMIAST WYRZUCANIA
podregion tarnowski	95%	88%	86%	83%	78%
podregion nowosądecki	50%	47%	43%	42%	39%
podregion nowotarski	90%	80%	81%	79%	72%
podregion oświęcimski	87%	83%	80%	81%	75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

STOSUNEK DO OBOWIĄZKU SEGREGACJI ODPADÓW

W świetle przedstawionych wyżej wyników ponad 8 na 10 ankietowanych wskazało na nawyk codziennej segregacji odpadów. A jak wygląda ich stosunek do występującego obecnie ustawowego wymogu wykonywania tej czynności? Wynik przedstawia się podobnie:

- **łącznie 88% badanych mieszkańców popiera obowiązek segregacji odpadów, w tym 2/3 w sposób zdecydowany.**

Przekonanie o tym, że segregacja odpadów „stwarza dodatkowe trudności i nie ma wpływu na stan środowiska” wskazał jedynie marginalny odsetek badanych (2%).

Wykres 13. Jaki jest Pana/i stosunek do występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów? (n=2418)

- całkowicie popieram – to bardzo potrzebne działania dla ochrony środowiska
- raczej popieram
- raczej nie popieram
- zupełnie nie popieram - to stwarza dodatkowe trudności, a nie ma wpływu na stan środowiska
- trudno powiedzieć

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

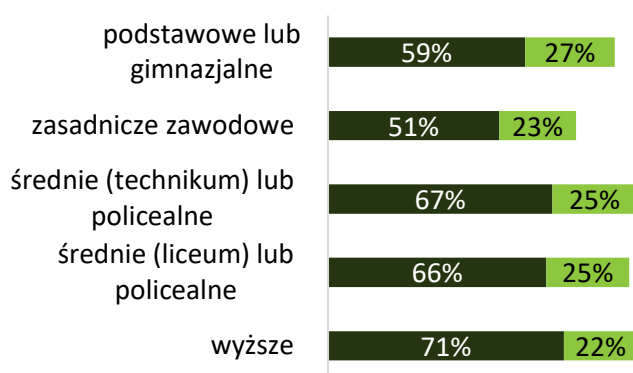
Tabela 5. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a płeć, wiek i obszar zamieszkania (n=2418)

	POPIERAM	NIE POPIERAM
kobieta	89%	5%
mężczyzna	87%	8%
18–24 lata	89%	7%
25–44 lata	88%	6%
45–59 lat	86%	7%
60–74 lata	89%	6%
powyżej 75. roku życia	93%	7%
obszar miejski	87%	7%
obszar wiejski	91%	5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

W przekroju na wiek **największe poparcie dla obowiązku segregacji odpadów odnotowano wśród najstarszych seniorów (75+)** – łącznie aż 93% (z czego ponad 60% w sposób zdecydowany). Mając na uwadze pytanie wcześniejsze, należy podkreślić, że respondenci z danej grupy wiekowej jednocześnie przodują w praktycznym wdrażaniu codziennych nawyków ekologicznych.

Wykres 14. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a wykształcenie (n=2418)

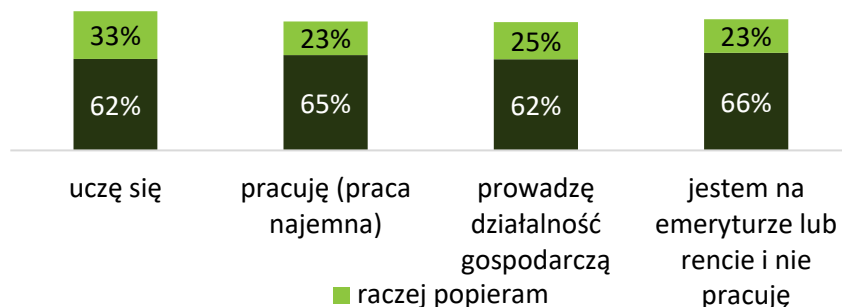

Poparcie dla występującego obecnie obowiązku segregacji odpadów jest **wyższe wśród Małopolan lepiej wykształconych** – powyżej 90% wśród mieszkańców, którzy ukończyli co najmniej szkołę średnią vs. 74% wśród tych z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

- całkowicie popieram – to bardzo potrzebne działania dla ochrony środowiska
- raczej popieram

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 15. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a status zawodowy (n=2418)

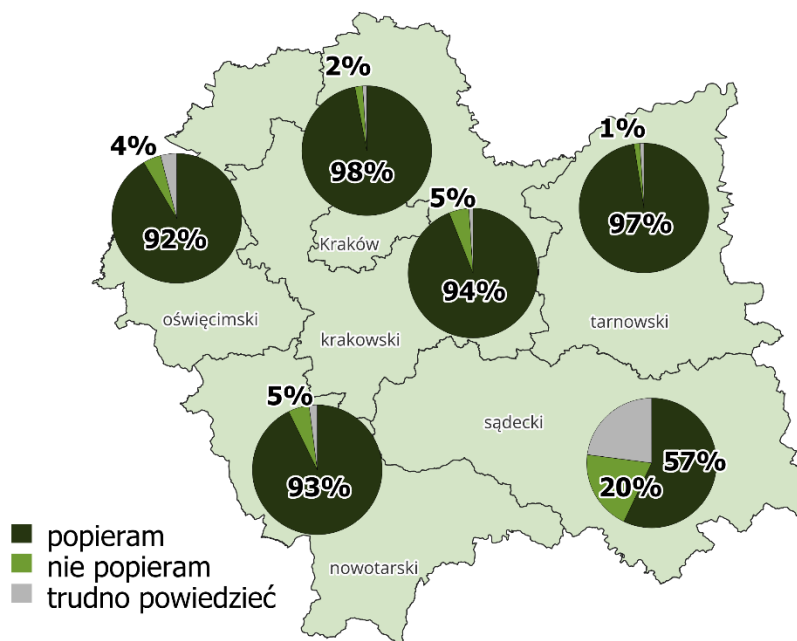
Większym poparciem dla ustawowego obowiązku segregacji charakteryzują się **respondenci uczący się – łącznie 95% vs. 87% wśród osób prowadzących działalność gospodarczą.**

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

- Odnotowano bardzo dużą różnicę w zakresie poparcia dla obowiązku segregacji odpadów pomiędzy badanymi mieszkańcami podregionu sądeckiego a pozostałą częścią regionu – tylko 57% vs. średnio 95%.

Co więcej, aż 1/5 mieszkańców podregionu sądeckiego wskazała otwarcie, że nie popiera tego typu obowiązku. Odsetek wskazań negatywnych wśród pozostałych respondentów był niski, od 5% w podregionie nowotarskim do zaledwie 1% w podregionie tarnowskim.

Mapa 2. Stosunek do występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a podregion zamieszkania (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

NAWYKI KONSUMENCKIE MAŁOPOLAN

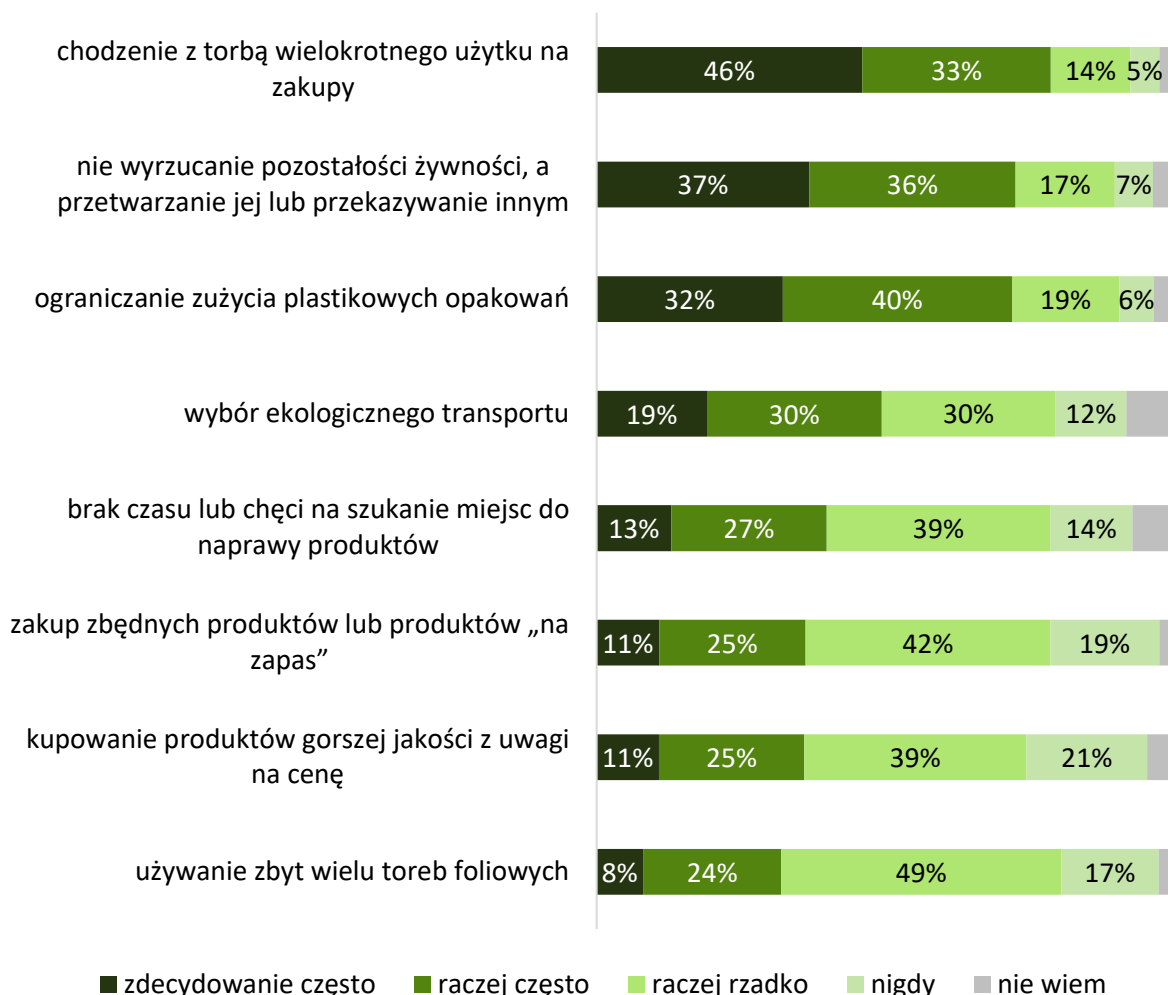
Małopolanom zostały przedstawione przykłady nawyków konsumenckich (zarówno pozytywnych, jak i negatywnych), które mogą mieć wpływ na środowisko naturalne z prośbą o wskazanie, czy, a jeśli tak, to jak często ich dotyczą. W świetle wyników:

- **79%** badanych mieszkańców chodzi z torbą wielokrotnego użytku na zakupy,
- **73%** badanych mieszkańców nie wyrzuca pozostałości żywności, a przetwarza je lub przekazuje innym,
- **72%** badanych mieszkańców ogranicza zużycie plastikowych opakowań.

Znacznie dalej za podium, z wynikiem 49%, znalazła się deklaracja o wyborze ekologicznego transportu.

Nawyki negatywne wskazywane były przez badanych zdecydowanie rzadziej. Około 4 na 10 ankietowanych przyznaje się, że często „nie ma czasu lub chęci na szukanie miejsc do naprawy produktów”, podobnie sytuacja wygląda z „zakupem zbędnych produktów lub produktów *na zapas*”.

Wykres 16. Proszę wskazać, które ze wskazanych nawyków konsumenckich mogą dotyczyć Pana(i)? (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

➤ **Seniorzy z najstarszej grupy wiekowej zdecydowanie częściej niż pozostali:**

- **chodzą z torbą wielokrotnego użytku na zakupy (95%),**
- **przetwarzają pozostałą żywność lub przekazują ją innym (86%),**
- **ograniczają zużycie plastikowych opakowań (85%).**

W świetle wyników niższe odsetki wskazań dla powyższych kategorii odnotowano wśród Małopolan z najmłodszej grupy wiekowej (tj. 18–24 lata) – przykładowo niespełna 7 na 10 z nich używa torby wielorazowej na zakupy. **Młodszy respondenci przodują za to (na równi z seniorami 75+) w wyborze transportu ekologicznego – około 60% wskazań** vs. 44% wśród Małopolan w wieku 45–59 lat.

W zakresie wyboru ekologicznego transportu wyróżniają się także osoby uczące się (63%). Ponadto nieco częściej tego typu formę przejazdu wybierają kobiety (51% vs. 47% mężczyzn) oraz osoby z obszarów wiejskich (52% vs. 48% wśród mieszkańców miast).

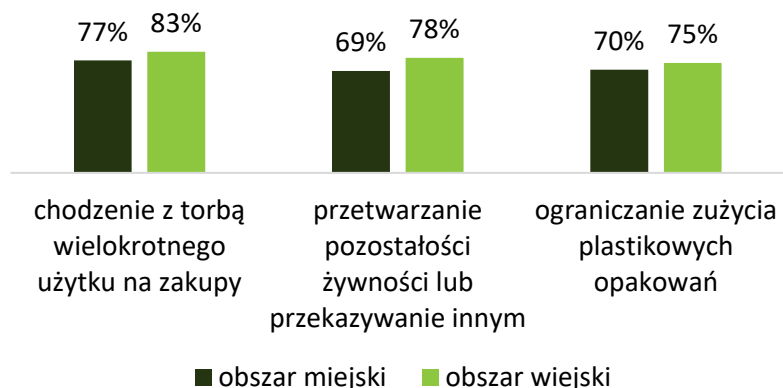
Kobiety nieco częściej niż mężczyźni deklarują wdrażanie pozytywnych nawyków konsumenckich. Przykładowo w zakresie ograniczania zużycia plastikowych opakowań różnica pomiędzy nimi wyniosła 6 p.p.

Tabela 6. Najczęściej wskazywane nawyki konsumenckie a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

	CHODZENIE Z TORBĄ WIELOKROTNEGO UŻYTKU NA ZAKUPY	PRZETWARZANIE POZOSTAŁEJ ŻYWNOŚCI LUB PRZEKAZYWANIE INNYM	OGRANICZANIE ZUŻYCIA PLASTIKOWYCH OPAKOWAŃ	WYBÓR EKOLOGICZNEGO TRANSPORTU
kobieta	80%	75%	75%	51%
mężczyzna	77%	70%	69%	47%
18–24 lata	69%	70%	67%	59%
25–44 lata	77%	71%	70%	50%
45–59 lat	77%	72%	72%	44%
60–74 lata	82%	73%	73%	48%
powyżej 75. roku życia	95%	86%	85%	60%
obszar miejski	77%	69%	70%	48%
obszar wiejski	83%	78%	75%	52%
uczę się	65%	70%	62%	63%
pracuję (praca najemna)	78%	71%	71%	46%
prowadzę działalność gospodarczą	78%	76%	77%	50%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	85%	77%	77%	51%
podstawowe lub gimnazjalne	77%	77%	75%	60%
zasadnicze zawodowe	66%	63%	59%	38%
średnie (technikum) lub policealne	83%	79%	77%	54%
średnie (liceum) lub policealne	78%	71%	70%	51%
wyższe	85%	75%	78%	50%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

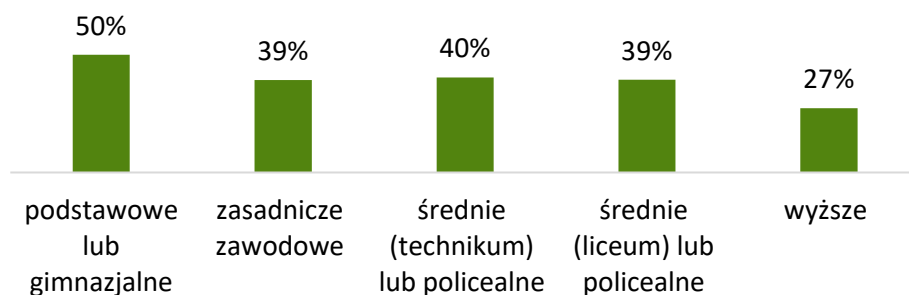
Wykres 17. Najczęściej wskazywane nawyki konsumenckie a obszar zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

Badani mieszkańcy wsi znacznie częściej przetwarzają pozostałości żywności lub przekazują ją innym (różnica 9 p. p.). Częściej zabierają także na zakupy torbę wielokrotnego użytku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 18. Nawyk kupowania gorszej jakości produktów z uwagi na cenę a wykształcenie (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

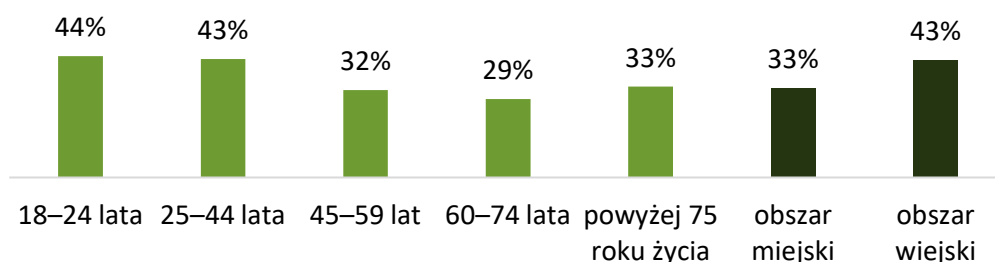

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nawyk kupowania gorszej jakości produktów z uwagi na cenę częściej wykazują:

- mężczyźni (38% vs. 34% kobiet),
- seniorzy powyżej 75. roku życia (58% vs. 37% wśród młodszych ankietowanych w wieku 18–44 lat), co wynika z faktu, iż z uwagi na wysokość emerytur większość seniorów odczuwa potrzebę racjonalizacji swoich wydatków w wielu obszarach życia,
- mieszkańcy obszarów wiejskich (44% vs. 31% mieszkańców miast),
- ankietowani z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (50% vs. 27%).

Wykres 19. Zakup zbędnych produktów lub produktów „na zapas” a wiek i obszar zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Tendencję zakupu zbędnych produktów lub produktów „na zapas” częściej wykazują:

- respondenci najmłodszy w wieku 18–24 lat (44% vs. około 30% seniorów),
- mieszkańcy obszarów wiejskich (43% vs. 33% mieszkańców miast),
- respondenci uczący się (47% vs. 30% niepracujących emerytów i rencistów).

Nie jest zaskoczeniem fakt, że różnice w przekroju na średni miesięczny dochód netto ankietowanych widoczne są w przypadku kupowania produktów gorszej jakości z uwagi na cenę – około 50% wśród ankietowanych nieprzekraczających dochodu o wartości 2500 netto vs. 33% ankietowanych z dochodem najwyższym. **Co ciekawe, odsetek wskazań dla używania zbyt wielu toreb foliowych spada wraz z poziomem średniego dochodu netto – od 24% wśród zarabiających najmniej po 34% wśród zarabiających najwięcej.**

Tabela 7. Wybrane nawyki konsumenckie a średni miesięczny dochód netto (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

	PRZETWARZANIE POZOSTAŁEJ ŻYWNOŚCI LUB PRZEKAZYWANIE INNYM	KUPOWANIE PRODUKTÓW GORSZEJ JAKOŚCI Z UWAGI NA CENĘ	UŻYWANIE ZBYT WIELU TOREB FOLIOWYCH
do 2000 zł	77%	49%	24%
pow. 2000 zł do 2500 zł	81%	50%	24%
pow. 2500 zł do 3000 zł	81%	39%	31%
pow. 3000 zł do 4000 zł	71%	36%	31%
pow. 4000 zł	71%	33%	34%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

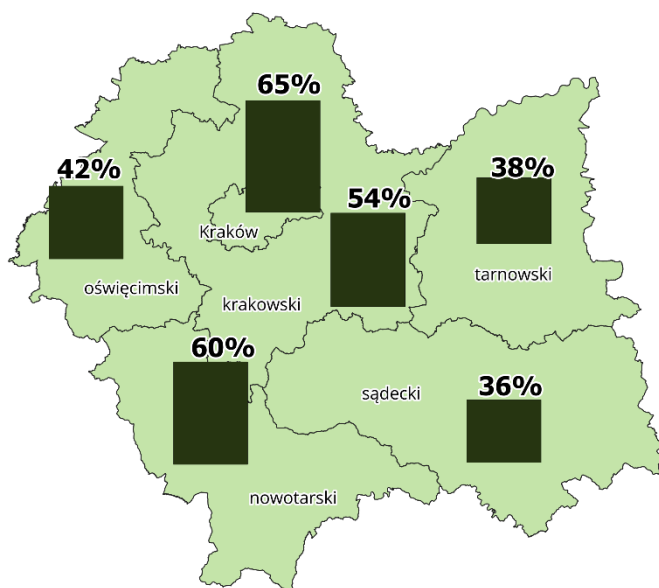
- Respondenci z podregionu nowosądeckiego najmniej aktywni w zakresie pozytywnych nawyków konsumenckich – jedynie połowa z nich zabiera torbę wielokrotnego użytku na zakupy, przetwarza pozostałą żywność czy ogranicza zużycie plastikowych opakowań (vs. średnio 75–85% w pozostałej części regionu).

Tabela 8. Czołowa trójka najczęściej wskazywanych nawyków konsumenckich a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

	CHODZENIE Z TORBĄ WIELOKROTNEGO UŻYTKU NA ZAKUPY	PRZETWARZANIE POZOSTAŁEJ ŻYWNOŚCI LUB PRZEKAZYWANIE INNYM	OGRANICZANIE ZUŻYCIA PLASTIKOWYCH OPAKOWAŃ
podregion krakowski	85%	76%	78%
miasto Kraków	84%	85%	83%
podregion tarnowski	83%	76%	74%
podregion nowosądecki	50%	51%	48%
podregion nowotarski	87%	78%	76%
podregion oświęcimski	83%	71%	72%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mapa 3. Wybór ekologicznego transportu a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)

Niemal **2/3 mieszkańców Krakowa deklaruje wybór ekologicznego transportu** vs. 1/3 w podregionie nowosądeckim i tarnowskim. Stosunkowo wysoki wynik uzyskano też w podregionie nowotarskim (60%). Należy w tym miejscu wskazać, że jednocześnie Kraków jako aglomeracja oferuje rozwiniętą sieć połączeń zarówno autobusowych, tramwajowych, jak i kolejowych, co może zachęcać do częstszego wyboru tego typu komunikacji wśród jego mieszkańców, w porównaniu do mieszkańców wschodniej części regionu, gdzie możliwość taka często bywa ograniczona.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Warto wskazać, że **zakup zbędnych produktów lub produktów „na zapas” częściej charakteryzuje ankietowanych z podregionu nowotarskiego (50%)**. Dla porównania, w podregionie tarnowskim wynik ten był aż o połowę mniejszy. Jednocześnie ankietowani z obszaru nowotarskiego częściej niż pozostali przyznają się do kupowania produktów gorszej jakości z uwagi na cenę – 48%. Wysoki wynik w tym względzie odnotowano także w podregionie krakowskim (43%).

ZACHOWANIA KONSUMENCKIE W OBLICZU TROSKI O ŚRODOWISKO

Celem kolejnego pytania było sprawdzenie, jaki stosunek mają mieszkańcy regionu do wpływu zachowań konsumenckich na środowisko i jaki typ konsumenta prezentują. Jak przedstawiają się wyniki?

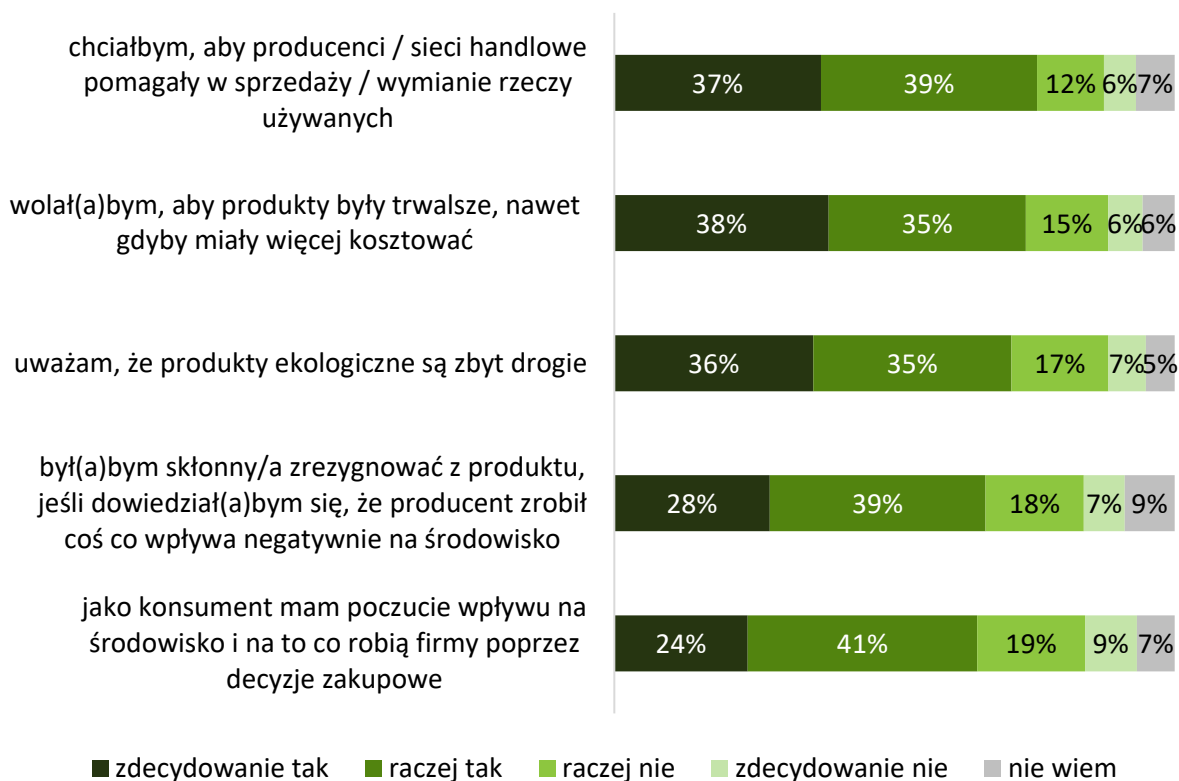
Aż 3/4 badanych Małopolan:

- **chciałoby aby producenci / sieci handlowe pomagały w sprzedaży lub wymianie rzeczy używanych – 76%,**
- **wolałoby, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować – 73%.**

Jednocześnie 7 na 10 ankietowanych jest zdania, że produkty ekologiczne są zbyt drogie.

Około 2/3 badanych mieszkańców byłoby skłonnych zrezygnować z produktu, jeśli dowiedziałoby się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko.

Wykres 20. Czy zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami odnośnie do zachowań konsumenckich? (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Respondentów, którzy zadeklarowali, że byliby skłonni zapłacić więcej za produkt trwalszy w trosce o środowisko (tj. łącznie 1776 respondentów), dopytano o to, za jakiego rodzaju produkty byliby skłonni zapłacić więcej. W świetle wyników:

- **ponad 40% ankietowanych deklarujących chęć dopłacenia do bardziej trwałych produktów wskazało na odzież oraz artykuły AGD i RTV.**

Badani są też skłonni zainwestować więcej w bardziej trwałe i ekologiczny samochód (36%), telefony komórkowe (29%) czy komputery i tablety (27%).

Seniorzy z najstarszej grupy wiekowej częściej niż pozostali deklarują, że chcieliby, aby producenci bądź sieci handlowe pomagały w sprzedaży bądź wymianie rzeczy używanych – aż 86% vs. 73% wśród Małopolan w wieku 45–59 lat.

- **Respondenci z wykształceniem wyższym oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą częściej niż pozostali deklarują potrzebę, aby produkty były trwalsze, nawet jeśli miałyby więcej kosztować (odpowiednio 87% i 83%) – z czego około połowa w sposób zdecydowany.**

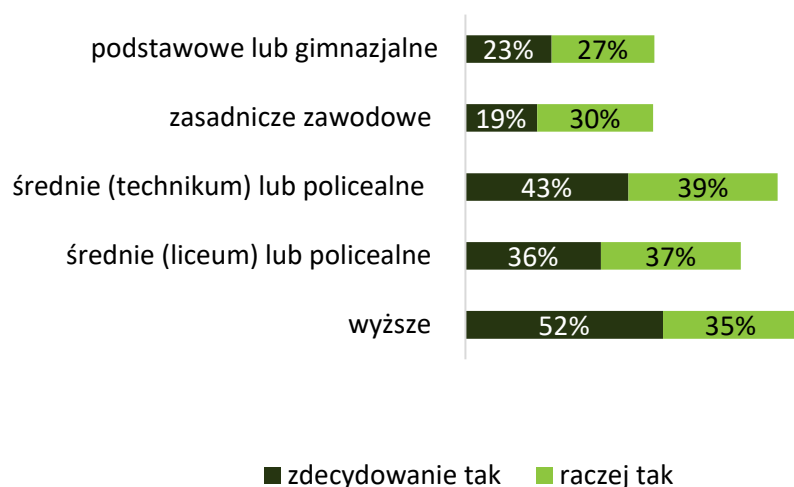
Ponad 8 na 10 respondentów z najstarszej grupy wiekowej uważa, że produkty ekologiczne są zbyt drogie.

Tabela 9. Najczęściej deklarowane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a wybrane kategorie społeczno-gospodarcze (n=2418)

	CHCIAŁ(A)BYM, ABY PRODUCENCI / / SIECI HANDLOWE POMAGAŁY W SPRZEDAŻY / / WYMIANIE RZECZY UŻYWANYCH	WOLAŁ(A)BYM, ABY PRODUKTY BYŁY TRWAŁSZE, NAWET GDYBY MIAŁY WIĘCEJ KOSZTOWAĆ	UWAŻAM, ŻE PRODUKTY EKOLOGICZNE SĄ ZBYT DROGIE
kobieta	76%	74%	71%
mężczyzna	75%	73%	71%
18–24 lata	75%	69%	69%
25–44 lata	77%	77%	72%
45–59 lat	73%	74%	68%
60–74 lata	74%	72%	70%
powyżej 75. roku życia	86%	61%	82%
obszar miejski	74%	72%	70%
obszar wiejski	78%	76%	72%
uczę się	72%	67%	71%
pracuję (praca najemna)	74%	76%	69%
prowadzę działalność gospodarczą	77%	83%	73%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	77%	66%	74%
podstawowe lub gimnazjalne	77%	50%	70%
zasadnicze zawodowe	62%	49%	60%
średnie (technikum) lub policealne	84%	82%	76%
średnie (liceum) lub policealne	74%	72%	73%
wyższe	79%	87%	72%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

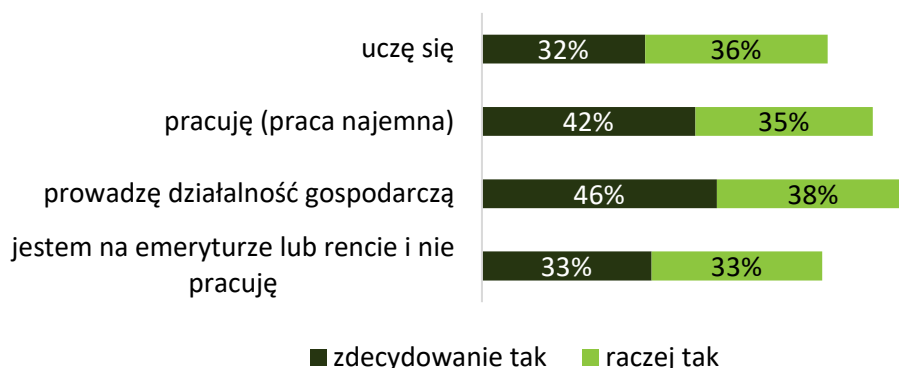
Wykres 21. Deklaracje pozytywne „wolał(a)bym, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować” a wykształcenie (n=2418)

Respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe wykazywali najmniejsze zainteresowanie kwestiami ekologicznymi wśród pozostałych badanych. Przykładowo pod względem chęci inwestycji w bardziej trwałe produkt zanotowano łącznie aż 38 p.p. różnicy pomiędzy nimi a ankietowanymi z wykształceniem wyższym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 22. Deklaracje pozytywne „wolał(a)bym, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować” a status zawodowy (n=2418)

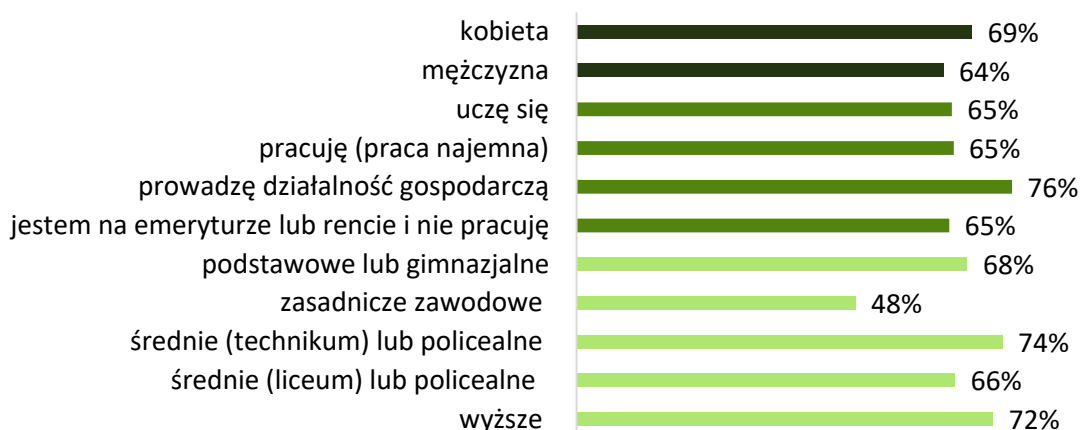

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Bardziej skłonne zrezygnować z danego produktu, mając świadomość, że producent zrobił coś negatywnie wpływającego na środowisko, są kobiety niż mężczyźni (69% vs. 64%) oraz osoby z wykształceniem co najmniej średnim.

- **Ponad 3/4 ankietowanych prowadzących działalność gospodarczą byłoby skłonnych zrezygnować z danego produktu, gdyby dowiedziało się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko.**

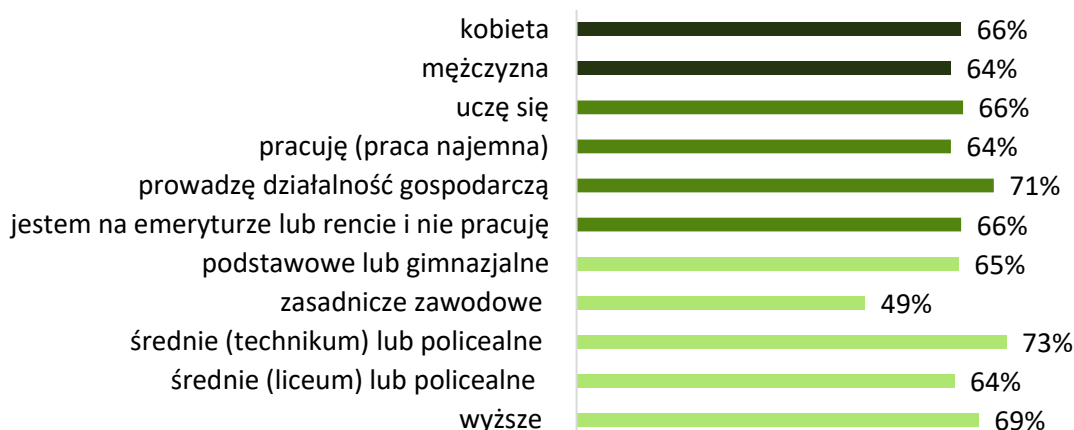
Wykres 23. Deklaracje pozytywne „był(a)bym skłonny(a) zrezygnować z produktu, jeśli dowiedział(a)bym się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko” a płeć, status zawodowy i wykształcenie (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ponad 7 na 10 respondentów prowadzących działalność gospodarczą ma poczucie wpływu na środowisko poprzez decyzje zakupowe. Najmniejszy wpływ deklarują badani Małopolanie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – poniżej 50% deklaracji pozytywnych.

Wykres 24. Deklaracje pozytywne „jako konsument mam poczucie wpływu na środowisko i na to, co robią firmy poprzez decyzje zakupowe” a płeć, status zawodowy i wykształcenie (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Nie jest zaskoczeniem fakt, że **im większy średni miesięczny dochód netto ankietowanych, tym więcej wskazać odnośnie do potrzeby większej trwałości produktów, nawet gdyby miały więcej kosztować** – aż 22 p.p. różnicy pomiędzy badanymi Małopolanami otrzymującymi dochód najniższy i najwyższy. Analogicznie sytuacja wygląda w przypadku skłonności do rezygnacji z produktu w przypadku świadomości, że jego producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko – od 60% wskazań wśród ankietowanych z dochodem netto do 2000 zł, po 73% wskazań wśród badanych z dochodem netto przekraczającym 4000 zł netto (Tabela 10).

Tabela 10. Wybrane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a średni miesięczny dochód netto (n=2418)

	WOLAŁ(A)BYM, ABY PRODUKTY BYŁY TRWAŁSZE, NAWET GDYBY MIAŁY WIĘCEJ KOSZTOWAĆ	UWAŻAM, ŻE PRODUKTY EKOLOGICZNE SĄ ZBYT DROGIE	BYŁ(A)BYM SKŁONNY(A) ZREZYGNOWAĆ Z PRODUKTU, JEŚLI DOWIEDZIAŁ(A)BYM SIĘ, ŻE PRODUCENT ZROBIŁ COŚ, CO WPLYWA NEGATYWNIE NA ŚRODOWISKO	JAKO KONSUMENT MAM POCZUCIE WPLYWU NA ŚRODOWISKO I NA TO CO ROBIĄ FIRMY POPRAZ DECYZJE ZAKUPOWE
do 2000 zł	64%	69%	60%	56%
pow. 2000 zł do 2500 zł	71%	78%	67%	66%
pow. 2500 zł do 3000 zł	72%	72%	67%	67%
pow. 3000 zł do 4000 zł	78%	67%	67%	69%
pow. 4000 zł	86%	74%	73%	67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

- W świetle danych mieszkańcy podregionu sądeckiego na tle regionu wykazują mniejsze zainteresowanie ekologicznymi postawami konsumenckimi.

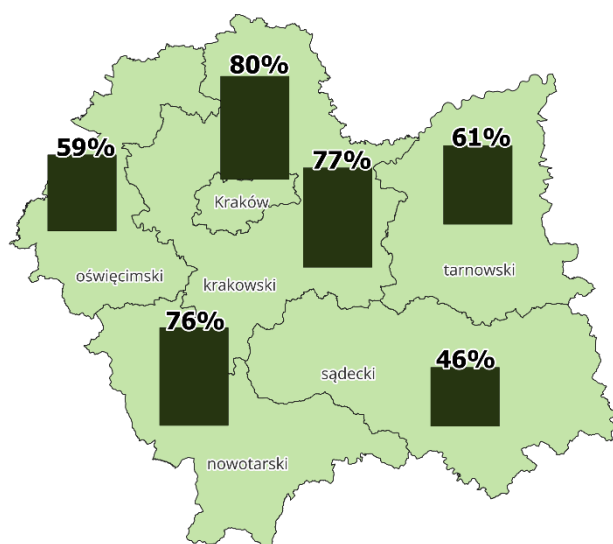
Mniej niż połowa ankietowanych z Sądecczyny chciałyby, aby producenci / sieci handlowe pomagały w sprzedaży / wymianie rzeczy używanych oraz aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować – vs. co najmniej 3/4 respondentów w pozostałej części regionu (Tabela 11).

Tabela 11. Najczęściej deklarowane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a podregion zamieszkania (n=2418)

	CHCIAŁ(A)BYM, ABY PRODUCENCI / / SIECI HANDLOWE POMAGAŁY W SPRZEDAŻY / /WYMIANIE RZECZY UŻYWANYCH	WOLAŁ(A)BYM, ABY PRODUKTY BYŁY TRWALSZE, NAWET GDYBY MIAŁY WIĘCEJ KOSZTOWAĆ	UWAŻAM, ŻE PRODUKTY EKOLOGICZNE SĄ ZBYT DROGIE
podregion krakowski	89%	84%	88%
miasto Kraków	80%	78%	73%
podregion tarnowski	74%	72%	66%
podregion nowosądecki	48%	43%	54%
podregion nowotarski	86%	91%	79%
podregion oświęcimski	76%	74%	66%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

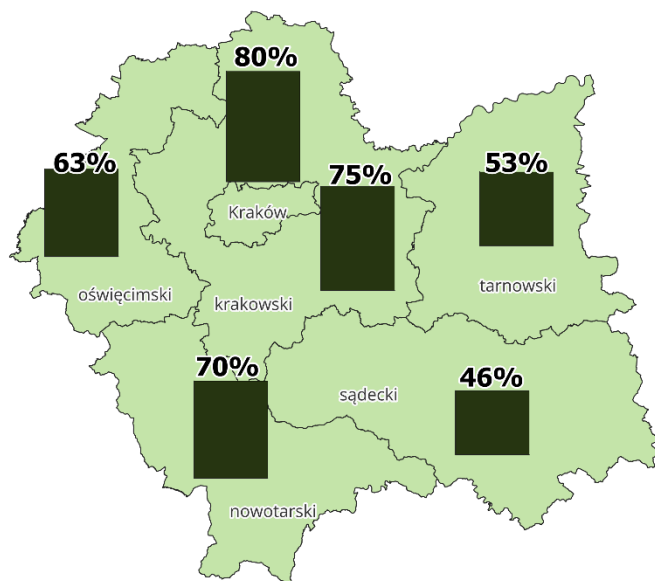
Mapa 4. Deklaracje pozytywne „był(a)bym skłonny(a) zrezygnować z produktu, jeśli dowiedział(a)bym się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko” a podregion zamieszkania(n=2418)

Badani mieszkańcy Krakowa niemal dwukrotnie częściej niż mieszkańcy podregionu sądeckiego deklarowali, że byliby skłonni zrezygnować z produktu, jeśli dowiedzieliby się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko (tj. 80% vs. 46%).

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mapa 5. Deklaracje pozytywne „jako konsument mam poczucie wpływu na środowisko i na to, co robią firmy poprzez decyzje zakupowe” a podregion zamieszkania (n=2418)

Sytuacja analogiczna ma miejsce w przypadku odczucia, że jako konsument ma się wpływ na środowisko i na to, co robią firmy poprzez własne decyzje zakupowe – 80% wśród ankietowanych z Krakowa vs. 46% wśród ankietowanych z podregionu sądeckiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

CZYNNIKI UŁATWIAJĄCE WDRAŻANIE ZASAD GOZ

W dalszej kolejności, kiedy respondenci na podstawie wcześniejszych pytań i przytoczonych przykładów z życia codziennego posiadali już praktyczną wiedzę na temat tego, czym jest „gospodarka o obiegu zamkniętym”, zostali zapytani o to, jakie działania i przedsięwzięcia w sposób najbardziej efektywny mogłyby przyczynić się do jej wdrażania.

Niemal połowa badanych mieszkańców wskazała na:

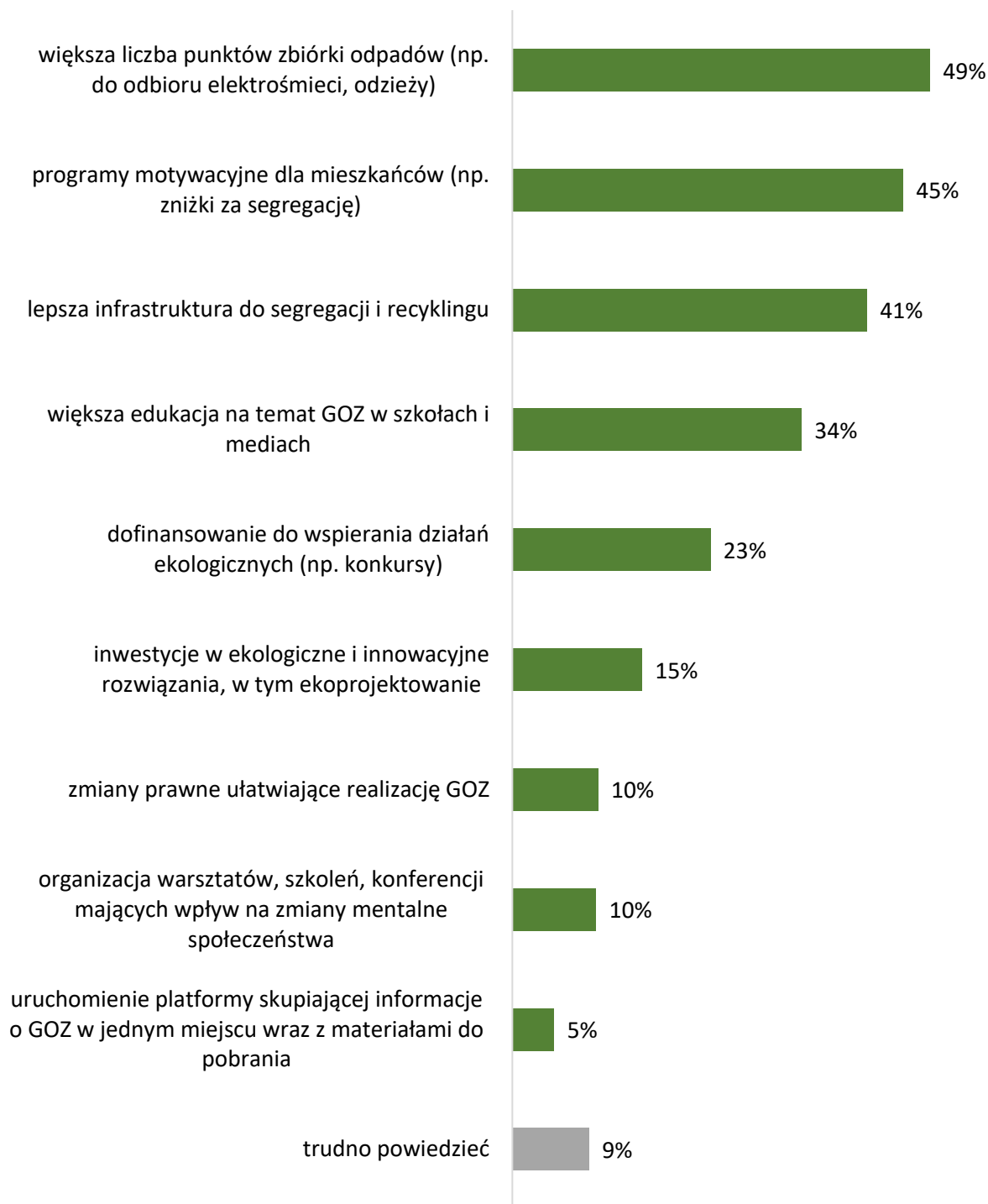
- **większą liczbę punktów zbiórki odpadów (np. do odbioru elektrośmieci czy odzieży) – 49% oraz**
- **programy motywacyjne dla mieszkańców (np. zniżki za segregację) – 45%.**

Okolo 4 na 10 ankietowanych dostrzega także potrzebę zapewnienia lepszej infrastruktury do segregacji i recyklingu (np. bardziej dostępne i lepiej oznakowane pojemniki, więcej punktów zbiórki lepiej utrzymanych i lepiej oznakowanych).

Co trzeci badany Małopolanin postuluje zwiększenie edukacji na temat „gospodarki o obiegu zamkniętym” w szkołach i mediach.

Zdecydowanie najmniejsze znaczenie mieszkańcy regionu przypisują w tym względzie uruchomieniu platformy skupiającej informacje o GOZ w jednym miejscu wraz z materiałami do pobrania – jedynie 5% postrzega to jako czynnik kluczowy.

Wykres 25. Co Pana(i) zdaniem najbardziej ułatwiłoby wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) w życiu codziennym? (n=2418)

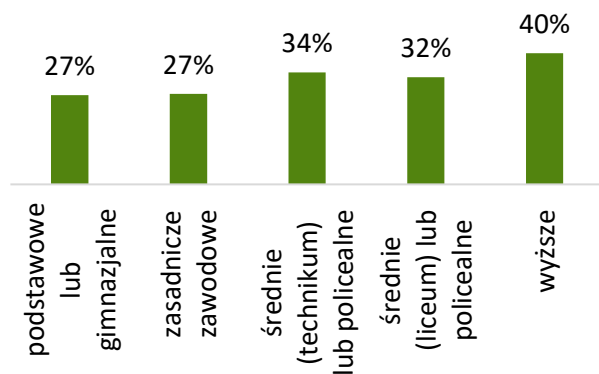
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Tabela 12. Najczęściej wskazywane czynniki ułatwiające wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)

	WIĘKSZA LICZBA PUNKTÓW ZBIÓRKI ODPADÓW (NP. DO ODBIORU ELEKTROŚMIECI, ODZIEŻY)	PROGRAMY MOTYWACYJNE DLA MIESZKAŃCÓW (NP. ZNIŻKI ZA SEGREGACJĘ)	LEPSZA INFRASTRUKTURA DO SEGREGACJI I RECYKLINGU	WIĘKSZA EDUKACJA NA TEMAT GOZ W SZKOŁACH I MEDIACH
kobieta	49%	46%	41%	36%
mężczyzna	48%	45%	41%	31%
18–24 lata	44%	46%	39%	32%
25–44 lata	49%	46%	42%	35%
45–59 lat	49%	43%	37%	35%
60–74 lata	47%	44%	43%	32%
powyżej 75. roku życia	55%	58%	51%	31%
obszar miejski	47%	45%	42%	30%
obszar wiejski	52%	46%	40%	39%
uczę się	48%	48%	38%	37%
pracuję (praca najemna)	47%	44%	41%	34%
prowadzę działalność gospodarczą	49%	41%	39%	34%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	49%	49%	43%	30%
podstawowe lub gimnazjalne	47%	46%	30%	27%
zasadnicze zawodowe	43%	36%	35%	27%
średnie (technikum) lub policealne	51%	55%	44%	34%
średnie (liceum) lub policealne	47%	41%	38%	32%
wyższe	51%	47%	47%	40%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

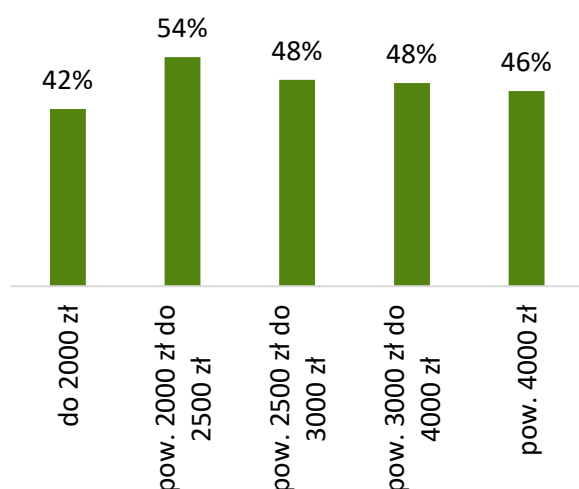
Wykres 26. Odsetek wskazań dla „większa edukacja na temat GOZ w szkołach i mediach” a poziom wykształcenia (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Większą nadzieję we wzmożonej edukacji na temat GOZ w szkołach i mediach pokładają kobiety (36% vs. 31% wśród mieszkańców miast), mieszkańcy obszarów wiejskich (39% vs. 30% wśród mieszkańców miast), osoby uczące się (37%) oraz osoby z wykształceniem wyższym (40% vs. 27% wśród ankietowanych z najniższym poziomem wykształcenia).

Wykres 27. Odsetek wskazań dla „programy motywacyjne dla mieszkańców (np. zniżki za segregację)” a średni dochód netto (n=2418)

Warto przeanalizować, jak przedstawiają się wskazania dla „programów motywacyjnych dla mieszkańców (np. zniżki za segregację)” w przekroju na uzyskiwany przez ankietowanych średni miesięczny dochód netto – wbrew pozorom dochód nie ma tutaj dużego znaczenia. Co prawda wskazanie to poparło ponad 50% respondentów osiągających dochód z jednego z niższych przedziałów (pow. 2000 zł do 2500 zł netto), jednak Małopolanie z dochodem najniższym (tj. do 2000 zł netto) wskazali na ten czynnik najrzadziej na tle pozostałych grup.

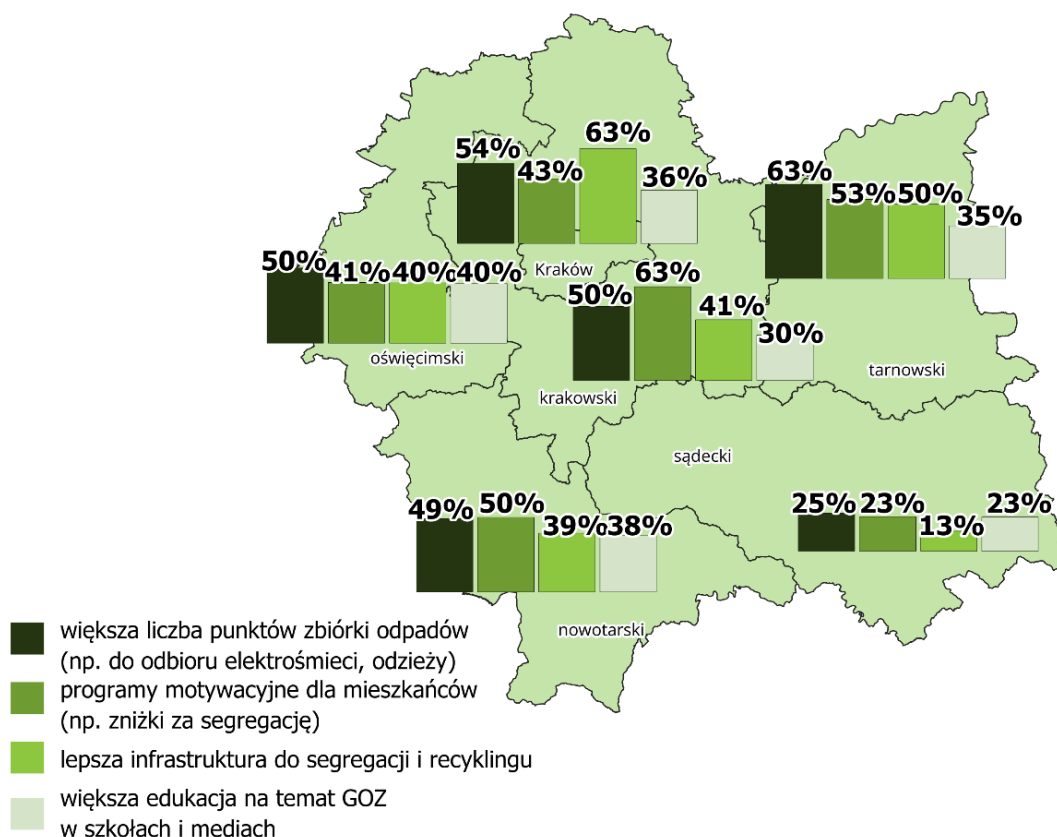
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Ankietowani z podregionu sądeckiego pokładają znacznie mniejsze nadzieje w najczęściej wskazywanych przez mieszkańców pozostałej części regionu czynnikach mogących ułatwić wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym. **Największą różnicę odnotowano pomiędzy nimi a mieszkańcami Krakowa w przypadku wdrożenia lepszej infrastruktury do segregacji i recyklingu – aż 50 p.p.**

Ponad 6 na 10 respondentów z podregionu tarnowskiego wskazało na większą liczbę punktów zbiórki odpadów jako kluczowy czynnik ułatwiający wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym. Z kolei programy motywacyjne dla mieszkańców pod postacią np. zniżek na segregację stanowiły priorytet wśród mieszkańców podregionu krakowskiego – 63%. Krakowianie większą wagę przykładają z kolei do lepszej infrastruktury do segregacji i recyklingu (Mapa 6).

Jakie czynniki zdaniem mieszkańców Sądecczyny najbardziej wspierają efektywne wdrażanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym? W świetle wyników ankietowani z tej części regionu większą wagę niż pozostali przykładali do „inwestycji w ekologiczne i innowacyjne rozwiązania, w tym ekoprojektowanie” (21% vs. 11% w podregionie tarnowskim) oraz „zmian prawnych ułatwiających realizację GOZ” (17% vs. 5% w Krakowie).

Mapa 6. Najczęściej wskazywane czynniki ułatwiające wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym a podregion zamieszkania (n=2418)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

PRODUKTY „Z DRUGIEJ RĘKI” POPULARNE WŚRÓD MAŁOPOLAN

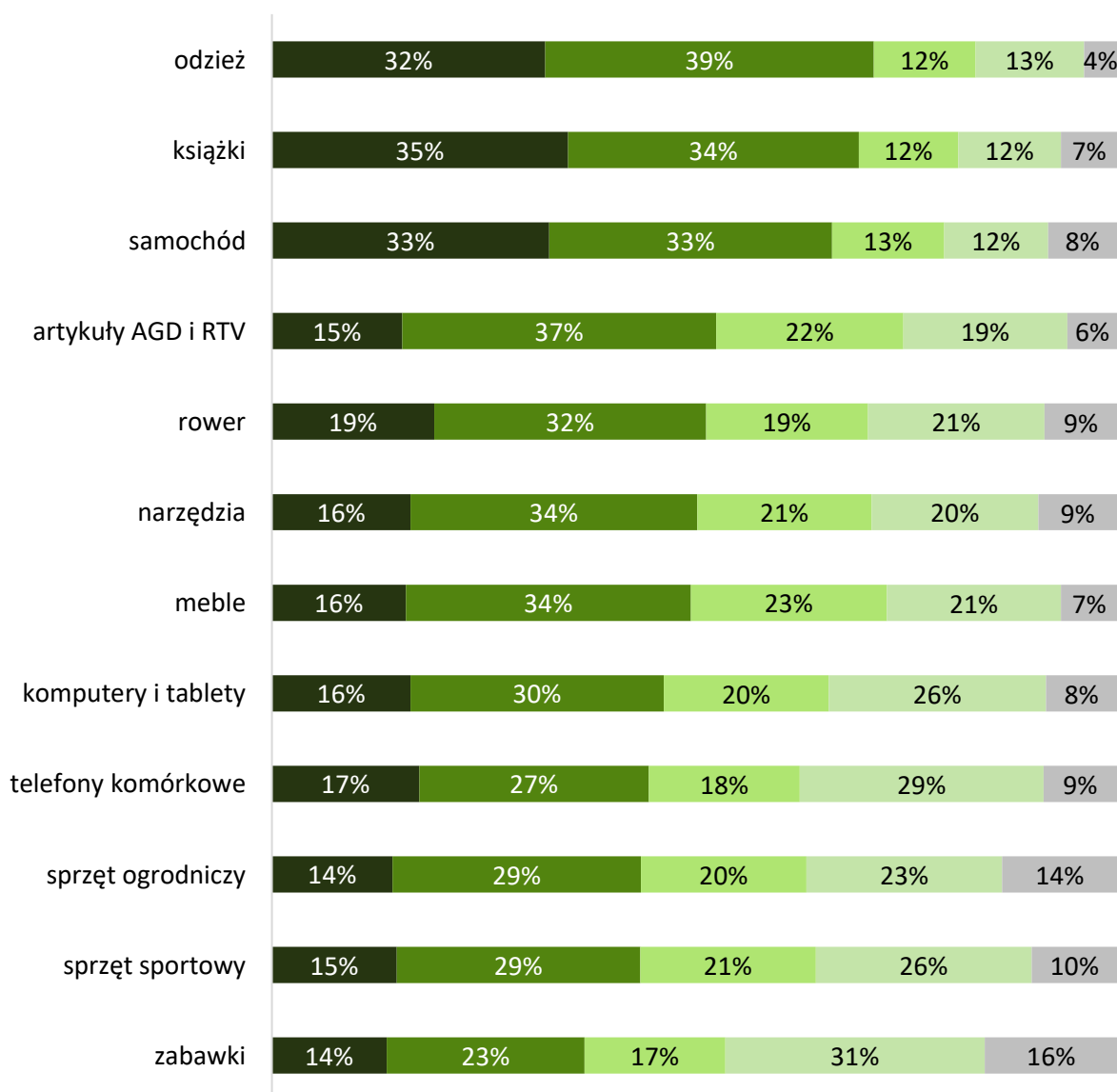
Badanym respondentom przedstawiono na koniec wybrane kategorie produktów z prośbą o wskazanie, czy, a jeśli tak, jak często korzystają z nich jako produktów z tzw. drugiej ręki.

- **71%** badanych mieszkańców korzysta z używanej przez kogoś wcześniej odzieży,
- **69%** badanych mieszkańców korzysta z używanych przez kogoś wcześniej książek,
- **66%** badanych mieszkańców korzysta z używanego przez kogoś wcześniej samochodu.

Ponad połowa ankietowanych deklaruje także korzystanie z używanych przez kogoś wcześniej artykułów AGD i RTV (52%) oraz roweru (51%).

Największy odsetek deklaracji „nie korzystam i nie zamierzam korzystać” dotyczył zabawek (31%), telefonów komórkowych (29%), komputerów i tabletów oraz sprzętu sportowego (oba po 26%).

Wykres 28. Czy korzysta Pan/i lub czy bierze pod uwagę korzystanie w przyszłości z następujących kategorii używanych przez kogoś wcześniej produktów? (n=2418)

- korzystam często z używanych wcześniej przez kogoś produktów
- korzystam czasem z używanych wcześniej przez kogoś produktów
- nie korzystam, ale biorę pod uwagę korzystanie z używanych wcześniej przez kogoś produktów
- nie korzystam i nie zamierzam
- trudno powiedzieć

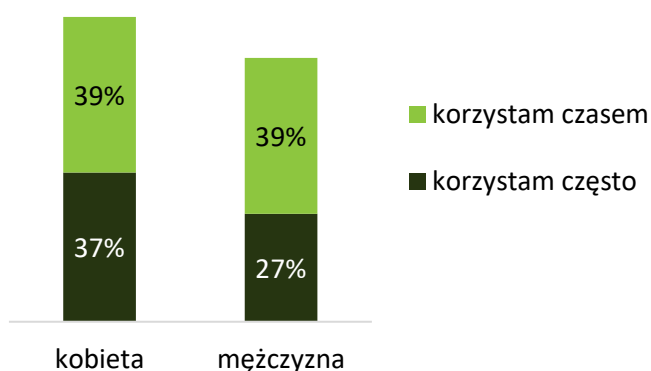
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Tabela 13. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)

	ODZIEŻ	KSIĄŻKI	SAMOCHÓD	ARTYKUŁY RTV I AGD	ROWER
kobieta	76%	72%	65%	53%	53%
mężczyzna	66%	66%	68%	52%	49%
18–24 lata	74%	70%	68%	56%	61%
25–44 lata	72%	71%	71%	53%	54%
45–59 lat	69%	66%	65%	51%	48%
60–74 lata	69%	69%	62%	49%	47%
powyżej 75. roku życia	77%	80%	54%	63%	53%
obszar miejski	67%	68%	62%	48%	46%
obszar wiejski	79%	72%	74%	60%	62%
uczę się	80%	72%	61%	59%	58%
pracuję (praca najemna)	72%	67%	69%	52%	52%
prowadzę działalność gospodarczą	60%	69%	69%	54%	48%
jestem na emeryturze lub rencie i nie pracuję	71%	71%	60%	54%	48%
podstawowe lub gimnazjalne	77%	66%	54%	67%	57%
zasadnicze zawodowe	63%	53%	49%	55%	43%
średnie (technikum) lub policealne	74%	74%	76%	55%	59%
średnie (liceum) lub policealne	76%	68%	65%	53%	57%
wyższe	70%	78%	73%	47%	46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

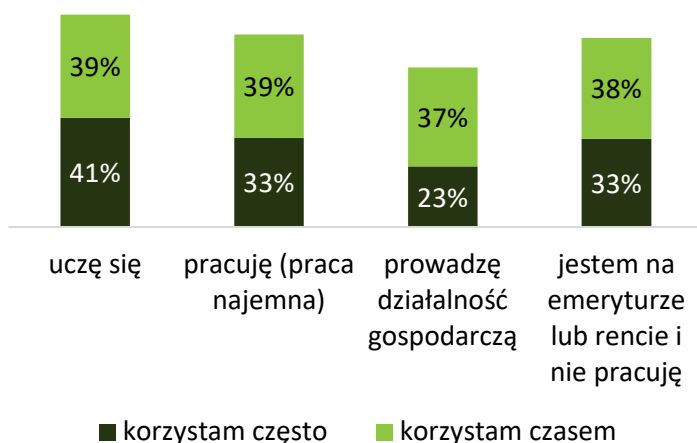
Wykres 29. Używanie odzieży „z drugiej ręki” a płeć (n=2418)

Ankietowane **kobiety zdecydowanie częściej deklarują noszenie odzieży „z drugiej ręki”** niż mężczyźni – różnica 10 p.p. Kobiety nieco częściej korzystają też z używanych książek czy roweru.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

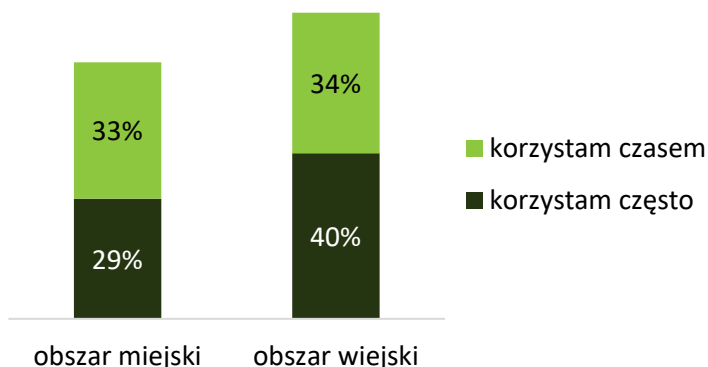
Wykres 30. Używanie odzieży „z drugiej ręki” a status zawodowy (n=2418)

Aż 8 na 10 osób uczących się zadeklarowało noszenie odzieży z „tzw. drugiej ręki” (w tym 4 na 10 robi to często). Przykładowo wynik wśród ankietowanych prowadzących działalność gospodarczą był aż o 20 p.p. niższy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Wykres 31. Używanie samochodu „z drugiej ręki” a obszar zamieszkania (n=2418)

Mieszkańcy obszarów wiejskich wykazują większą chęć do używania produktów „z drugiej ręki” niż mieszkańcy miast – spore różnice (powyżej 10 p.p.) notuje się zwłaszcza w przypadku odzieży, samochodu czy artykułów AGD i RTV.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Czy dochód ma wpływ na użytkowanie rzeczy z drugiej ręki? Analizując najczęściej wskazywane kategorie rzeczy – nie zawsze jest to oczywiste. O ile w przypadku artykułów RTV i AGD deklaracje odnośnie do korzystania z używanego sprzętu są najniższe wśród respondentów z najwyższym średnim dochodem netto, o tyle w przypadku samochodu tendencja jest odwrotna. Fakt ten może jednak po części wynikać stąd, że ankietowani zarabiający najmniej często nie mają potrzeby bądź możliwości posiadania samochodu bez względu na to, czy jest on z rynku pierwotnego czy wtórnego. Szczegółowe wyniki przedstawia Tabela 14.

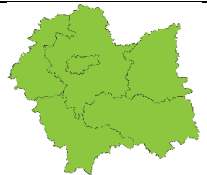
Tabela 14. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a średni miesięczny dochód netto (n=2418)

	ODZIEŻ	KSIĄŻKI	SAMOCHÓD	ARTYKUŁY RTV I AGD	ROWER
do 2000 zł	76%	65%	60%	52%	49%
pow. 2000 zł do 2500 zł	79%	78%	60%	63%	55%
pow. 2500 zł do 3000 zł	77%	73%	68%	61%	54%
pow. 3000 zł do 4000 zł	79%	74%	69%	52%	51%
pow. 4000 zł	66%	72%	69%	46%	49%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

Mieszkańcy podregionu sądeckiego zdecydowanie rzadziej niż mieszkańcy pozostałej części regionu deklarują korzystanie z tzw. produktów z drugiej ręki. Ankietowani z podregionu nowotarskiego w większości przypadków przodowali w zakresie odsetka wskazań pozytywnych. Największą różnicę pomiędzy nimi odnotowano w przypadku używanej odzieży oraz książek – około 35 p.p. Wysoki odsetek wskazań charakteryzuje też mieszkańców Krakowa – ponad 8 na 10 badanych Krakowian nie ma problemu z czytaniem używanych książek, a ponad 6 na 10 zdarza się używać z drugiej ręki artykuły AGD i RTV.

Tabela 15. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a podregion zamieszkania (n=2418)

	ODZIEŻ	KSIĄŻKI	SAMOCHÓD	ARTYKUŁY AGD i RTV	ROWER
podregion krakowski	76%	70%	70%	53%	55%
miasto Kraków	71%	81%	63%	61%	50%
podregion tarnowski	81%	67%	72%	54%	50%
podregion nowosądecki	46%	43%	45%	38%	44%
podregion nowotarski	81%	81%	76%	61%	61%
podregion oświęcimski	72%	73%	72%	49%	48%

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania CATI.

SPIS MAP

Mapa 1. Znajomość pojęcia „ <i>gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ</i> ” a podregion zamieszkania (n=2418)	10
Mapa 2. Stosunek do występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a podregion zamieszkania (n=2418)	19
Mapa 3. Wybór ekologicznego transportu a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418)	24
Mapa 4. Deklaracje pozytywne „był(a)bym skłonny(a) zrezygnować z produktu, jeśli dowiedział(a)bym się, że producent zrobił coś co wpływa negatywnie na środowisko” a podregion zamieszkania(n=2418).....	29
Mapa 5. Deklaracje pozytywne „jako konsument mam poczucie wpływu na środowisko i na to co robią firmy poprzez decyzje zakupowe” a podregion zamieszkania (n=2418).....	30
Mapa 6. Najczęściej wskazywane czynniki ułatwiające wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym a podregion zamieszkania (n=2418)	34

SPIS TABEL

Tabela 1. Czy słyszał(a) Pan(i) o pojęciu „ <i>gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ</i> ” a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)	10
Tabela 2. Najczęściej wdrażane codzienne nawyki ekologiczne a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)	14
Tabela 3. Średni miesięczny dochód netto ankietowanych a wybrane nawyki ekologiczne (n=2418)	16
Tabela 4. Wdrażanie codziennych nawyków z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym a podregion zamieszkania (n=2418).....	16
Tabela 5. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a płeć, wiek i obszar zamieszkania (n=2418).....	18
Tabela 6. Najczęściej wskazywane nawyki konsumenckie a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	21
Tabela 7. Wybrane nawyki konsumenckie a średni miesięczny dochód netto (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	23
Tabela 8. Czołowa trójka najczęściej wskazywanych nawyków konsumenckich a podregion zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	23
Tabela 9. Najczęściej deklarowane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a wybrane kategorie społeczno-gospodarcze (n=2418)	26
Tabela 10. Wybrane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a średni miesięczny dochód netto (n=2418)	28
Tabela 11. Najczęściej deklarowane opinie odnośnie do zachowań konsumenckich a podregion zamieszkania (n=2418)	29

Tabela 12. Najczęściej wskazywane czynniki ułatwiające wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w życiu codziennym a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)	32
Tabela 13. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a wybrane kategorie społeczno-demograficzne (n=2418)	36
Tabela 14. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a średni miesięczny dochód netto (n=2418)	37
Tabela 15. Produkty najczęściej używane przez badanych Małopolan jako „produkty z drugiej ręki” – korzystanie czasem lub często a podregion zamieszkania (n=2418)	38

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Badani Małopolanie w przekroju na płeć i wiek (n=2418)	5
Wykres 2. Badani Małopolanie w przekroju na wykształcenie i status zawodowy (n=2418)	6
Wykres 3. Badani Małopolanie w przekroju na obszar zamieszkania (miasto/wieś) (n=2418)	6
Wykres 4. Badani Małopolanie w przekroju na uzyskiwany dochód netto (n=2418)	6
Wykres 5. Czy słyszał(a) Pan(i) o pojęciu gospodarka o obiegu zamkniętym (w skrócie GOZ)? (n=2418)	8
Wykres 6. Znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a wiek (n=2418)	9
Wykres 7. Znajomość pojęcia „gospodarka o obiegu zamkniętym GOZ” a status zawodowy (n=2418)	9
Wykres 8. Jakie działania według Pana(i) w największym stopniu kojarzą się Panu(i) z gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ)? (n=2418)	11
Wykres 9. Proszę wskazać, czy i jakie zmiany w Pana(i) codziennych nawykach stosuje Pan(i), aby wspierać gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) (n=2418)	13
Wykres 10. Wdrażanie wybranych nawyków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym a wiek (n=2418)	15
Wykres 11. Wdrażanie codziennych nawyków w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym a obszar zamieszkania (n=2418)	15
Wykres 12. Średni miesięczny dochód netto ankietowanych a oszczędzanie wody i energii (n=2418)	16
Wykres 13. Jaki jest Pana/i stosunek do występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów? (n=2418) .	17
Wykres 14. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a wykształcenie (n=2418)..	18
Wykres 15. Poparcie dla występującego aktualnie obowiązku segregacji odpadów a status zawodowy (n=2418)	18
Wykres 16. Proszę wskazać, które ze wskazanych nawyków konsumenckich mogą dotyczyć Pana(i)? (n=2418)	20

Wykres 17. Najczęściej wskazywane nawyki konsumenckie a obszar zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	22
Wykres 18. Nawyk kupowania gorszej jakości produktów z uwagi na cenę a wykształcenie (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	22
Wykres 19. Zakup zbędnych produktów lub produktów „na zapas” a wiek i obszar zamieszkania (suma wskazań „zdecydowanie często” i „często”) (n=2418).....	22
Wykres 20. Czy zgadza się Pan(i) z poniższymi stwierdzeniami odnośnie do zachowań konsumenckich? (n=2418)	25
Wykres 21. Deklaracje pozytywne „wolał(a)bym, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować” a wykształcenie (n=2418)	26
Wykres 22. Deklaracje pozytywne „wolał(a)bym, aby produkty były trwalsze, nawet gdyby miały więcej kosztować” a status zawodowy (n=2418)	27
Wykres 23. Deklaracje pozytywne „był(a)bym skłonny(a) zrezygnować z produktu, jeśli dowiedział(a)bym się, że producent zrobił coś, co wpływa negatywnie na środowisko” a płeć, status zawodowy i wykształcenie (n=2418).....	27
Wykres 24. Deklaracje pozytywne „jako konsument mam poczucie wpływu na środowisko i na to, co robią firmy poprzez decyzje zakupowe” a płeć, status zawodowy i wykształcenie (n=2418)	28
Wykres 25. Co Pana(i) zdaniem najbardziej ułatwiłoby wdrożenie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) w życiu codziennym? (n=2418).....	31
Wykres 26. Odsetek wskazań dla „większa edukacja na temat GOZ w szkołach i mediach” a poziom wykształcenia (n=2418)	32
Wykres 27. Odsetek wskazań dla „programy motywacyjne dla mieszkańców (np. zniżki za segregację)” a średni dochód netto (n=2418)	33
Wykres 28. Czy korzysta Pan/i lub czy bierze pod uwagę korzystanie w przyszłości z następujących kategorii używanych przez kogoś wcześniej produktów? (n=2418)	35
Wykres 29. Używanie odzieży „z drugiej ręki” a płeć (n=2418).....	36
Wykres 30. Używanie odzieży „z drugiej ręki” a status zawodowy (n=2418).....	37
Wykres 31. Używanie samochodu „z drugiej ręki” a obszar zamieszkania (n=2418).....	37

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

ISBN: 978-83-67243-98-8

Fundusze Europejskie
dla Małopolski

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

MAŁOPOLSKA

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027